

V 30 dneh 30 števil

4 strani ob ponedeljkih in dnevih po prazniku
6 strani ob delavnikih
8 strani ob nedeljah
 za borih

12 dinarjev mesečno

nudi v Sloveniji samo
„GLAS NARODA“

Mesečna naročnina
 12 Din, za inozem-
 stvo 20 Din. Ured-
 ništvu: Ljubljana,
 Gregorčičeva ul. 23.
 Tel.: 2566, int. 3069
 Maribor, Aleksan-
 drova c. 16. Tel. 2290.
 Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
 Telefon 3855. - Ček.
 račun: Ljubljana
 št. 14.614. Oglasi po
 ceniku. Pri večkrat-
 nih objavah popust
 Maribor, Aleksan-
 drova c. 16. Tel. 2290.
 Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Naš cilj

Strašna nesreča v Rtanju

28,400.000 Din za zavarovane
delavce na GorenjskemGrozilno pismo zločinca Paj-
mana

Naš čezmorski izvoz

Našička afera

Št. 150 Izhaja vsak dan V Ljubljani v sobota, dne 28. septembra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I.

Naš cilj

Ljudje so pri nas navajeni biti raz-
 deljeni na ostro ločene tabore, ki so med
 seboj navadno sprti. Ob naših malen-
 kostnih razmerah je značilno, da taki
 tabori čisto ne vedo, kaj jih loči in za-
 kaj so sprti med seboj. Znak časa in
 naših razmer je, da tudi nas pogosto
 izprašujejo, zakaj na napade s te ali
 one strani ne reagiramo bolj odločno
 in zakaj ne napadamo tako, kakor je v
 naših razmerah navada.

Sprico tega mnogi pogrešajo pri nas
 tiste ostre poti, ki bi nas ločila od vseh
 drugih in nam dajala obeležje neke
 ostre, strogo začrtane strankarsko poli-
 tične linije.

Na vsa ta vprašanja odgovarjamo, da
 smatramo zgoraj naznačeni način no-
 vinarsko-političnega dela za dete pre-
 teklosti, ki po našem mnenju ne spada
 v sedanjo dobo. Mi smo in hočemo biti
 glas naroda, ne samo po besedi, ampak
 tudi po dejanjih. Zato v naših stolpcih
 spregovori lahko kdorkoli iz našega na-
 roda, če le hoče govoriti odkrito, pošteno
 in stvarno. Kakor naši čitatelji lahko
 opazajo, se dosledno tudi res ravnamo
 po tem.

Pri vsem svojem nastopu in delu za-
 sledujemo težnjo pomirjenja. Nikomur
 ne koristimo, kdor slepo in brez zavesti
 odgovornosti pali politične strasti. Zato
 smatramo za svojo glavno nalogo, da
 smo nepristranski ocenjevalci dogod-
 kov in obveščevalci svojih čitateljev v
 nasprotju z vsemi onimi, ki vede ali
 nevede s podžiganjem strasti zastrup-
 ljuje naše politično ozračje. S takim de-
 lom nastaja klikarska politika, ki nujno
 ovira pravičen pogled na dogajanje in
 seveda brani razvoj, da bi šel pravilno
 in edino koristno pot. Če ves svet ugo-
 tavlja, da so take metode povzročile
 na gospodarskem in političnem polju
 sedanje krize, tedaj sledi iz tega nauk:
 Poboljšajmo se!

Mimo vseh linij in programov, ki ra-
 stejo pri nas kakor ošpice na bolnem
 otroku, smatramo mi za svoj najvažnejši
 program, ostati vedno in v vsakem po-
 ložaju na ravni liniji ljudskih in držav-
 nih interesov, ki smejo edini biti raz-
 log za javno delovanje.

Vemo, da je večina naših čitateljev
 že spoznala, da je ta način novinarskega
 dela mnogo bolj zdrav, in bomo smatrali
 svoj cilj za dosežen, če bodo tudi Slo-
 venci končno prišli do nepristranskega
 in neodvisnega tiska, ki je pri drugih
 narodih samo po sebi razumljiva stvar,
 med tem ko bi pri nas fanatično stran-
 karski tisk še vedno rad tako preslepljal
 ljudstvo, da bi domala sploh ne bilo
 več mogoče ločiti demagoških plev od
 resnično plodnega zrna.

Kakor smo torej objavili v svojem
 programu, tako nas je stalno narašča-
 loče število naročnikov in množica do-
 sedanjih izkušenj prepričalo, da smo na
 pravi poti. Čitatelji, ki menijo, da smo
 premalo bojevit, bodo takoj osvojili
 naše prepričanje, kakor hitro premislijo,
 da je »svako čudo za tri dana«, ali pa,
 da »žanje vihar, kdor seje veter«. Vse
 zafrkacije, žalitve, izigravščine, podtika-
 nja in podobne vrline dnevnice politike,
 so torej muhe enodnevnice, trajna pa
 ostanejo samo dejanja, ki jim je bila
 mati resnica in čin pravica.

Vremenska napoved

Novi Sad: Zjasnilo se je na zapadni polovici
 države, a na vzhodni polovici je še vedno delo-
 ma oblačno. Temperatura je padla povprečno za
 6° C. Deževalo je na večji vzhodni in južni po-
 lovici države. Najnižja temperatura je v Mrzlih
 Vodicah 0-3° C, a najvišja v Skoplju 28° C.

Napoved za jutri: Razjasnitev in močan veter.
 Na vzhodni polovici morda viharo in nekoli-
 ko dežja. V splošnem se ne pričakuje nikakih
 večjih sprememb. Sonce vzhaja ob 5.34, zaide pa
 ob 17.26.

Ljubljana: barometer 766, najvišja tempera-
 tura 15° C, najnižja 5° C.

Maribor: barometer 764, najvišja temperatura
 14° C, najnižja 5° C.

Zavesa, ki krije neuspeh**Novi razgovori, ko bo že počilo?**

**Sklep sveta DN ni odpravil pesimizma — Tudi odboru trinaistih pred-
 seduje Madariaga — Odbor razpravlja o prošnji abesinskega cesarja**

Zeneva, 27. septembra. VV

Kljub včerajšnjemu soglasnemu sklepu sveta
 DN o popolni izvedbi člena 15 pakta, tukajšnji
 krogi vendarle niso povsem enodušni pri pre-
 soji tega sklepa, čeprav ga v načelu vsi odobra-
 vajo. Sredi najrazličnejših mnenj in ugibanj o
 nadaljnjem postopanju sveta DN se je že zares
 težko spoznati. Zdi se, da je sedanji položaj v
 Zenevi snoti še najboljši zadel dopisnik pari-
 škega »Matinac«, ki je sporočil svojemu listu, da
 so na včerajšnjem sestanku sveta DN dejansko
 samo pripravili zaveso, ki naj zakrije neuspeh
 ženevske ustanove.

Res je, danes v Zenevi nihče več ne veruje
 v možnost mirne likvidacije spora. Po splošni
 sodbi bi se mogli novi razgovori začeti šele po
 začetku sovražnosti v Afriki. Teh, tako sodijo
 zdaj tu, pa nihče več ne more prepričati. Po-
 novne Mussolinijeve izjave kažejo, da bodo ita-
 lijske čete, zbrane v Vzhodni Afriki, prešle v
 kratkem v napad, če že ne radi drugega, vsaj
 zato, da mašujejo poraz pri Adui. Z drugo be-
 sedjo: Zdi se čedalje bolj verjetna hipoteza, da
 Mussolini ne misli že sedaj na veliko osvaja-
 lno vojno na vsem ozemlju, marveč samo na po-
 stopno prodiranje v nekaterih predelih.

Svet DN je obziren...

Zaenkrat pa Mussolini še nima razlogov, da
 bi zameril svetu DN njegove včerajšnje sklepe.
 Če je tudi svet DN sklenil v polnem obsegu iz-
 vajati 4. odstavek člena 15 pakta DN, je po
 splošni sodbi storil to vendarle z vsemi mož-
 nimi obziri do Italije in z vidno željo, da bi s
 svojimi prenapljenimi sklepi naenkrat ne po-
 kvaril do zdaj še znosljivega razmerja med DN
 in Italijo. Izvolitev tako velikega odbora, kakor
 je odbor trinaistih, ki naj sestavi v paktu pre-
 videno poročilo, nudi že sam po sebi kar največ
 možnosti za zavlačevanje, ki bi ga in kakor bi
 ga narekovele nove okolnosti. Zato tudi ne mo-
 remo reči, da bi bil svet DN s svojimi včerajš-
 njimi sklepi pokazal kakšno posebno odločnost.
 Elastičnost včerajšnjih sklepov ni niti za las
 manjša od vseh dosedanjih sklepov, sprejetih
 po znanem in preizkušenem ženevskem receptu:
 Vsako novo odlašanje pomeni spel novo pridobi-
 tvev na času.

Pariz in London sta se našla

Nekaj pozitivnega pa nam je včerajšnje za-
 sedanje sveta DN vendarle prineslo: Vse države,
 zastopane v Zenevi, so močno zadovoljne s pri-
 jateljskim sodelovanjem Francije in Anglije v
 ženevski instituciji, ker viližo v slogi med Lon-
 donom in Parizom eno izmed najpomembnejših
 poroštev za ohranitev mira. Ne smem zamolčati,
 da je včeraj napravilo na vse ženevske kroge
 odlični vtis dejstvo, da sta Eden in Laval imela
 včeraj skoro do pičice enaka govora. V tem so-
 delovanju med Francijo in Anglijo vidijo opti-
 mistični krogi najboljšo potrdilo upanja, da bo
 Mussolini sprico čedalje ožjega nastopanja Fran-
 cije in Anglije pokazal končno vendarle neko-
 liko večjo popustljivost.

Če ne mir, pa vsaj premirje...

Spopad v Afriki se zdi, kakor rečeno, neiz-
 giben. Navzile temu pa v Zenevi upajo, da bo
 prav to francosko-angelsko sodelovanje v ženev-
 ski instituciji omogočilo v nadaljnjem razvoju
 konflikta vsaj sklenitev poštenega premirja, če
 ji že ni uspelo, da prepreči izbruh sovražnosti.
 Kljub vsemu pesimizmu se torej nekaj le ne da
 utajiti: Bolj ko kdaj poprej, vlada zdaj med
 vsemi državami iskreno soglasje, da je treba
 splošni mir, posebno pa mir v Evropi, za vsako
 ceno ohraniti, pa naj bi bile žrtve za to še tako
 velike.

Samo krinka

Vprašanje je le, kdaj in kako se bo odločil
 odbor trinaistih, ki bo te dni »sestavljal« poro-
 čilo. Zdi se, da je ta odbor le krinka za perma-
 nentno zasedanje sveta DN, saj so v njem pred-
 stavniki vseh držav članic sveta DN z izjemo Ita-
 lije. In bil je to tudi edini izhod iz situacije, če
 je DN tudi to pot hotelo ostati pri starem ženev-
 skem pravilu: Volk sit in koza cela. Tako bo
 svet DN dejansko zasedal permanentno, ne da
 bi se Italija zaradi tega mogla čutili prizadeta,
 ker je odbor trinaistih zanj še vedno snrejem-
 liva forma, dokler ni govora o sankcijah. Sank-
 cije pa so še daleč... Svet DN pred 8. oktobrom
 o tem ne bo še sklepal. Za zdaj je na vrsti samo
 poročilo... Permanenčno zasedanje odbora pa
 pomeni, da je položaj zelo zelo resen.

Odbor trinaistih je danes izvolil za svojega
 predsednika Madariaga. Sklenil je, da se naj-
 prej zahvali abesinskemu cesarju, ker je od-
 redil, da se abesinske čete umaknejo 30 km od
 meje, da se tako prepreči morebitni incidenti,
 ki bi razplet dogodkov zasukali v katastrofo.

Odbor sveta DN je nato takoj začel razpravo
 o prošnji abesinske vlade, ki želi, da bi odšla v
 Abesinijo mednarodna komisija, da določi in
 ugotovi prave razmere glede abesinskih voja-
 škkih ukrepov. Zdi se, da je odbor sveta DN v

načelu že odobril to prošnjo in pooblastil iz-
 vedence, da doženejo možnosti, kako bi se ta
 prošnja dala praktično izvesti.

Laval spet v Zenevi

Zeneva, 27. septembra. w. Danes ob 13.20 se
 se iz Pariza odpeljali v Zenevo Laval, Leger,
 Massigli in Rochart. Kakor znano, je Laval po
 seji sveta DN nemudoma odpotoval v Pariz, od-
 koder se zdaj prav tako nemudoma vrača v
 Zenevo.

Mussolini: 200.000 vojakov se želi izkazati — Kdo jih more pozvati nazaj?

Pariz, 27. septembra r. Današnji »Petit
 Journal« priobčuje intervju, ki ga je dal
 njegovemu posebnemu dopisniku Mussolini.
 V svoji izjavi Mussolini posebno poudarja,
 da je dolgo in zrelo razmišljal, preden se
 je odločil za svoje sklepe in da je računal
 z vsemi eventualnostmi. Dalje je dejal, da
 ga pri njegovi politiki zmerom vodijo real-
 nosti; po Mussolinijevem mnenju je naj-
 boljša politika tista, ki iskreno in odkrito

pove, kakšne želje in namere imaš. Zadosti
 je, če pogledamo priprave abesinskega ce-
 sarja, je rekel Mussolini, pa bomo videli,
 kdo želi koga napasti. Dvesto tisoč italia-
 nskih sinov, je naglasil Mussolini, je zahte-
 valo zase čast, da jih prve pošljejo v
 Vzhodno Afriko. Kdo jih sme vrniti nazaj
 v domovino, ne da bi bili poprej poželi
 plodov svoje hrabrosti in svoje požrtvoval-
 nosti?

Vročno utrjevanje Dodekaneza

Berlin, 27. septembra. DNB poroča: Po
 vesteh iz Grčije, Italijani z vročno vneto
 utrjujejo dodekaneške otoke. Na otok Astri-
 godelos je prišlo 1500 italijanskih vojakov,
 ki zdaj otok utrjujejo. Na otoku Gerbatu
 je 25 vodnih letal, 500 vojakov in dve vojni
 ladji. Tudi na otoku Rodu se dan za dnem
 izkrcavajo nove čete. Na Rodu so aretirali
 mnogo grških prebivalcev, baje zaradi nji-
 hovega prijateljstva do Angležev. Pri Tali-
 monu je zbranih mnogo rušilcev, podmornic
 in vodnih letal.

Grške priprave

Atene, 27. septembra b. Vrhovni svet dr-
 žavne obrambe je sklenil ukreniti vse po-
 trebno, da se učinkovito izvede nevtralnost
 države. Obenem je sklenil vse storiti, da bo

prebivalstvo oskrbljeno s potrebnim žive-
 zem, če bi bili transporti po morju otežo-
 čeni.

Abesinska afera in angleško gospodarstvo

London, 27. septembra n. Današnja »Mor-
 ning Post« piše, da sedanji nenormalni
 mednarodni položaj že začneja neugodno
 delovati na britansko gospodarsko življenje.
 Zaradi popuščenja izvoza premoga v Italijo
 je mnogo britanskih rudnikov že omejilo
 svoje delo, več rudnikov v grofiji Durham
 bo pa po vsej priliki moralo v kratkem
 sploh prenehati obratovati. List pravi, da
 je Velika Britanija povprečno izvozila v
 Italijo okoli tri milijone ton premoga na
 leto, medtem ko izvoz poslednjih mesecev
 ne ustreza letnemu izvozu niti poldrugega
 milijona ton.

Politika na lovu Kaj išče Gombös pri Hitlerju?

Pariz, 27. sept. Havas poroča iz Berlina: Še
 pozno ponoči ni izšlo nikako uradno poročilo o
 razgovorih med nemškimi, poljskimi in madjar-
 skimi državniki.

Predsednik madjarske vlade Gombös je včeraj
 popoldne pristal na letališču Insterburgu in se
 potem odpeljal v lovišče, kjer ga je čakal pred-
 sednik pruske vlade Göring.

Zanimivo naglašanje

Budimpešta, 27. septembra. m. Madjarski po-
 litični krogi naglašajo, da je pot ministrskega
 predsednika Gombösa v Nemčijo v prvi vrsti
 osebnega značaja. O politični strani tega obiska,
 pravijo ti krogi, je mogoče govoriti samo v to-
 liko, ker je obenem dokaz prijateljskih odnoša-
 jev, ki vladajo med Nemčijo in Madjarsko. Zato
 so madjarski politični krogi silno presenečeni,
 ker delajo tuji listi razne kombinacije o tej poti.

Poučeni krogi trde, da morebitna pogajanja,
 ki jih bo imel ministrski predsednik Gombös v
 Nemčiji, v nobenem primeru ne bodo takšna, da
 bi posegala v interese tretjih držav. — Sicer je
 pa vest o Gombösovem odhodu v Nemčijo po-
 vzročila v madjarski javnosti veliko vznemir-
 jenje.

Zvedelo se je, da ostane predsednik Gombös
 pri generalu Göringu do sobote oziroma do ne-
 delje in da se nato napoti v Berlin. V nemški
 prestolnici ostane Gombös do torka ali srede.
 Načelnik političnega oddelka madjarskega zu-
 nanjega ministrstva in šef tiskovnega urada
 istega ministrstva sta potovala z Gombösom do
 Dunaja, kjer čakata na njegov povratek. Zani-
 mivo je, da nocojšnji madjarski listi, očitno po
 posebnih navodilih, ne pišejo več o Gomböso-
 vem bivanju v Nemčiji.

Budimpešta, 27. septembra. m. Danes oodlne
 je jugoslovanski poslanik v Budimpešti dr. Ale-
 ksander Bukčević obiskal madjarskega zunanje-
 ga ministra Kanyo.

Nemška letala nad Dansko

Kodanj, 27. sept. o. List »Socialdemokratens«
 poroča, da so suoci štiri nemška letala, ki se
 udeležujejo manevrov pri Varnemündu, prelete-

la južni del okola Falstra. List pripominja, da
 so enega teh aeroplanov opazili nad Gjedserjem,
 ko je vrget tri rakete pred vlak, ki se je ravno
 odpravil s postaje.

List »Berlingske Tidende« potrjuje vest, da so
 nemška letala letela nad danskim ozemljem,
 zanika pa incident pri Gjedserju. Vendar tudi
 davišnji »Socialdemokraten« vztraja v celoti na
 svojem snočnem poročilu.

Predsednik vlade je odredil najstrožjo pre-
 iskavo.

Politični vrvež v USA Roosevelt na potovanju

Washington, 27. septembra. g. Predsednik
 USA Franklin Roosevelt je odpotoval danes na
 daljše potovanje po železnici po posameznih
 krajih USA. Mislijo, da se bo peljal do Kali-
 fornije, tam se bo pa na vkrcal na ladjo in se od-
 peljal skozi Panamski prekop ter se vrnil v
 Washington čez Texas in Arkansas. V nekate-
 rih političnih krogih mislijo, da bo predsednik
 Roosevelt s tem potovanjem otvoril kampanjo
 za predsedniške volitve.

Včeraj je Roosevelt konferiral z zunanjim
 ministrom Hullom in s pomočnikom zunanjega
 ministra Phillipsom o nekaterih evropskih pro-
 bleminih. O teh razgovorih niso listi dobili ni-
 kakih obvestil.

Washington, 27. septembra. G. Te dni je neki
 republikanski poslanec izdal brošuro, v kateri
 dokazuje, da so izdatki novega gospodarskega
 režima, ki ga izvaja Rooseveltova vlada, že pre-
 segli 40 milijard dolarjev in da je zato Roose-
 veltov »New Deal« stal USA več kakor svetovna
 vojna.

Washington, 27. septembra. AA. Glede na ve-
 sti o sporazumu med rudarji in delodajalci se
 doznava, da se je sporazum sklenil na osnovi,
 da delodajalci pristanejo na zahtevano poviša-
 nje mezd, delavci pa se odpovedo svoji prvotni
 zahtevi o uvedbi 30urnega delovnega tednika.
 Ta sporazum pa še ne pomeni dokončne likvi-
 dacije stavke. Stavka se bo nadaljevala še v treh
 zveznih državah, v Virginiji in Kentuckiju,
 kjer so delodajalci odklonili podpis sporazuma

Politični utrinki

Poslanci Dravske banovine ustanovljajo lasten klub

»Politika« poroča: Narodni poslanec g. dr. Ivan Lovrenčić je včeraj obvestil predsedstvo Narodne skupščine, da ustanavlja z eno skupino narodnih poslancev iz Dravske banovine poseben poslanski klub v Narodni skupščini in je zahteval za svoj klub primerne prostore. Do ustanovitve tega kluba je prišlo po sestanku, ki so ga imeli pred nekaj dnevi v Ljubljani številni slovenski narodni poslanci. Računa se, da bo v klubu gosp. dr. Lovrenčića 18 narodnih poslancev.

„Jutrove“ modrosti

»Jutrovemu« modrijanu, ki mu je naše neodvisno stališče pri presojanju in oceni političnih dogodkov v naši domovini »kurioznost«, svetujemo samo to, da ko se bo vnovič spet spravil nad slične »kurioznosti« — ki jih bo pri nas še mnogo — odloži svoja debela jutrovska očala in zavre lastna merila, pa mu take nerodnosti ne bodo ničale s peresa. Gospodje, ali se vam prav nič ne jasn, da ste s svojo znano kavalirsko podvalo tudi vi končno izluščili debelo zрно resnice, da je »Glas naroda« neodvisen dnevnik, ki je last vseh slovenskega ljudstva, ki ima vse polno prijateljev in si šteje v čast, da je med njimi tudi minister n. r. senator gospod dr. Drago Marušić, ki je imel v času svoje politične funkcije za slovensko ljudstvo na razpolago malo fraz, zato pa toliko več srca in razumevanja za socialne potrebe naših ljudi in se ni oziral, kateri politični skupini bedni in potrebni pripadajo. »Glas naroda«, gospodje, ni glasilo ene ali druge osebnosti, pač pa glas naroda ne samo po besedi, ampak tudi po dejanjih! To je seveda za gospode pri »Jutru« novost in nerazumljiva kurioznost. No, upamo pa, da bodo tudi to prebavili.

Še o bivanju g. Vilderja v Beogradu

Beograjska »Pravda« se ponovno bavi s sestankom g. Vilderja s člani izvršnega odbora JRZ in piše tole: »Prijateljske vezi med političnimi protivniki so v mnogih državah običajne. Tako tudi pri nas, posebno v zadnjih letih. Politični ljudje raznih strank so gojili tesne medsebojne vezi in se tudi često sestajali. Slučaj je hotel, da je iz teh medsebojnih prijateljskih vezí nastal tudi blok združene opozicije. Tudi ni neznano, da je eden izmed voditeljev združene opozicije, g. Vilder, ravno v času, ko se je vršilo konzultiranje za sestavo vlade, večkrat posetil mandatarja krone dr. Milana Stojadinovića. Kljub temu g. Vilder pa tudi noben izmed drugih opozicionalec ni vstopil v vlado. Poset je bil torej čisto prijateljske naravi, čeravno sta tako dr. Stojadinović, kakor g. Vilder vedela, da sta politična nasprotnika in da bosta danes ali jutri delala v narodu drug proti drugemu. To se danes tudi v resnici dogaja. Kljub temu sta ostala dobra prijatelja in se bosta lahko sestala jutri, kakor sta se sestala včeraj.

Sestanek med lj. Davidovićem in Pohorci

Kakor smo že včeraj poročali, so se danes sestali voditelji pohorske akcije v Ili-dži. Zagrebški »Jutranji list« poroča iz Beograda, da trdijo Pohorci, da je prišlo še pred tem sestankom med Ignjatom Stefanovićem in Ljubo Davidovićem do ožjega kontakta. Predstavniki »Pohorcev«, pravi »Jutranji list«, zatrjujejo, da so se znatno oddaljili od unitaristične ureditve države, ki jo je zastopala JNS, in bodo posebno pažljivo posvetili hrvatskemu vprašanju in prilagodili svoj program sodobnim prilikam in potrebam. »Jutranji list« trdi nadalje, da so resničnosti tega sestanka potrdili tudi demokrati sami. Pri tej priliki je baje Ignjat Stefanović obvestil g. Davidovića, kaj namerava podvzeti on in njegova skupina. Z druge strani zatrjujejo, da ni nobenih vezí med demokrati, ki se zbirajo okrog Ljube Davidovića in med onimi, ki so zapustili demokratsko stranko. O tem sestanku piše »Pravda«: Bivši minister Stefanović je poskušal preko Ace Mijovića, da pride v stik z Ljubo Davidovićem. Davidović ni sprejel Stefanovića doma, pač pa je ob neki priliki Davidović srečal na ulici Mijovića in Stefanovića, nakar sta se mu oba pridružila in ga obvestila o namerah, s katerimi se ukvarjajo pristaši pohorske akcije. Davidović se ni hotel spuščati v razgovor o tem vprašanju, pač pa je odgovoril, da je to njihova osebna zadeva, ki se ne tiče niti njega niti demokratske stranke.

Pred novimi dogodki v Bolgariji

Sofija, 27. sept. b. Bolgarija stoji brez dvoma pred velikimi in važnimi političnimi dogodki. Zadnji teden se je s trdovratnostjo govorilo o tem, da bo 3. oktobra nastopila nova državna ureditev t. j. nova ustava, ki bo uvažala korporacijski sistem. Z nervoznostjo se pričakuje, prihod g. Klusevanova iz Zeneve. Bivši politični voditelji napenja vse sile, da strmoljavijo sedanjo vlado g. Andreja Toševa. Včeraj je bil tajni sestanek med bivšim predsednikom vlade prof. Cankovom in Malinovinim ter bivšim notranjim ministrom Gičevim. Razen z zemljoradniškimi prvaki, se je g. Hrista Stojanov sestel tudi z Gičevim, Malinovinim in Smilovim. Pričakuje se, da se aktivna vojska docela odtegne politiki.

Kruta je usoda rudarja

Strahovita nesreča v rudniku

Eksplोजija plina je ubila 12 rudarjev, 22 rudarjev pa je hudo ranjenih

Beograd, 27. septembra. b. Danes ponoči se je v rudniku Rtanju blizu Boleva, ki je last znanega Adolfa Müncha, dogodila huda nesreča, ki je zahtevala 11 smrtnih žrtev in 23 težko ranjenih rudarjev. V podzemeljskem rovu je prišlo do eksplozije metana, nakar so se porušile ogromne zemeljske plasti in pokopale pod seboj nesrečne rudarje. Kako je prišlo do nesreče, ni točno ugotovljeno. Sedaj se ve toliko, da je prišlo včeraj ob 3.30 do močne podzemeljske detonacije, ki se je v rovu čutila in kmalu nato se je zgodila rudniška nesreča. V tem rudniku, ki je eden največjih v državi, je zaposlenih nad 1000 rudarjev, med njimi je tudi mnogo Slovencev. O nesreči je bil takoj obveščen minister za šume in rudnike, ki je takoj odposlal na kraj nesreče komisijo.

Veliki manevri naše vojske

Brčko, 27. septembra. Drevi ob 7 se začno veliki manevri, kakršnih naša država še ni imela od osvoboditve. Ob tej uri bodo vsi poveljniki enot dobili svoja povelja.

Manevre vodi general Radiša Krstić, njegov načelnik generalnega štaba je Vladimir Antić, pomočnik pa general Luknić. Pri manevrih bo sodelovala cela divizija vojnega sestava kot severna vojska in en oddelek kot južna vojska. Severna vojska ima nalogo prečkati Savo pri Brckem, južna vojska, sestojča iz enega oddelka, se pa ima upreti prehodu nadmočnega sovražnika z vsemi silami in aktivno braniti reko. Voditelj manevrov vodi prvo in drugo vojsko in bo dajal vsak dan nove naloge. I pri prvem i pri drugem delu so določeni sodniki, ki imajo vršiti nadzorstvo, da se bodo instrukcije točno izpolnjevale. Določiti imajo vse podrobnosti tistega, kar bi se dejansko dogodilo v vojni, kakor n. pr. dognati, ali je katera četa popolnoma poražena, koliko mož je ujetih, izgubljenih itd. Skratka oboje čete bo stalno vodil voditelj manevrov general Krstić, sodniki bodo pa skrbeli, da se bodo izpolnjevala izdana povelja, temveč bosta vršili samo tehnična dela. Zato nima nobena stran popolne čne naloge. Cilj manevrov je preizkušnja naših čet, kakšne so pri izpolnjevanju in izvajanju tehniških nalog, preizkušnja človeškega materiala, preizkušnja funkcioniranja, poveljevanja in sploh cela slika izpolnjevanja zadnjih nalog.

Številno močnejši sovražnik bo po zavzetju Vinkovcev prodiral proti Brckemu. Pri tem kraju bo moral pod ognjem preko Save in dalje po glavni cesti proti Tuzli, da bi zavzel greben planine Majevice, od koder bi potem mogel naglo prodirati proti reki Drini ali v dolino reke Spreče. Tem trupam, ki tvorijo severno maneversko stran in dosežejo moč približno do ene divizije, bo poveljeval komandant osiješke divizijske oblasti, divizijski general g. Živko Stanislavljević.

Ulogo branitelja prevzamejo šibkejši moči južne strani, tvorec manjši odred, ki mu bo poveljeval pehotni brigadni general g. Dragiša Pandurović. Čete tega odreda se bodo polagoma pomikale od Tuzle, da bi pravčasno dosegle črto vasi Čelića ter lahko na severnem pobočju planine Majevice dale svoj najmočnejši odpor, potem pa v pripravnem trenutku izvršile protiofenzivo ter potisnile sovražnika od Save, da bi se moral v neredu in z velikimi žrtvami umikati preko svojih mostov. Seveda se bo avantgarda tega odreda upirala že na levi obali Save, potem pa zlasti na svojem, že prej pripravljenem in utrjenem položaju okrog Brčkega branila prehod preko Save, da bi se povzročile napadalcu čimvečje izgube.

Danes je general Krstić sprejel novinarje in skupaj z načelnikom štaba generalom Antićem pojasnil novinarjem pomen teh manevrov.

Na prvi pogled zbujajo pozornost naš sijajni človeški material in izvrstna pripravljenost naših vojakov. Pri manevrih sodelujejo na obeh straneh vojski iz vse naše države, ker so oddelki in polki kombinirani in sodelujejo v glavnem kadrovski, vendar je mobiliziranih tudi nekaj rezervistov za vojno izpolnitev posameznih enot. Rezervisti so se odzvali 100%. Pozornost zbujajo, da so se prijavili poveljstvom z največjo naglico, mnogo prej, kakor bi po programu morali prispeti na določena mesta. Vse te vojske preveva isti duh, duh vojske z najvišjo vojaško tradicijo, duh vojske, poln samopremagovanja. Ta duh se zrcali tudi pri vseh pripravljalnih delih, ki so se izvršila mnogo prej, kakor se je moglo pričakovati. Skratka, vojski so polni sil, tistih sil, s katerimi izpolnjujejo najvišje naloge pri obrambi južnaške države.

Severna vojska sestoji iz ene divizije v popolni vojni formaciji. Sestavljena je iz treh pehotnih polkov, vsak polk pa iz 4 bataljonov, od katerih ima vsak vse ostale oddelke, kakor zahteva normalni ustroj. Tu so strojnice, pionirski oddelki, vojaško poveljstvo in četna poveljstva. Dalje vsi drugi deli kakor topništvo zoper letala, konjeniški polki, kolesarski bataljoni, pionirski bataljoni, pionirske čete, balonske čete, letalska eskadra, pekovski in mesarski oddelki itd.

Južna četa, ki se bo uprla prehodu čez Savo, se imenuje tuzlanski oddelek in sestoji iz enega polka v vojni formaciji. To je 25. pehotni polk. Oddelek ima svoj topniški polk, protiletalski bataljon, konjeni-

Kako je nastala nesreča, o tem smo zvedeli samo naslednje podrobnosti: Ponoči je delalo v tem rovu okrog 300 rudarjev, po posameznih oddelkih pa so bile skupine po kakih 40 rudarjev. Okrog 3.30 je eden izmed rudarjev začutil, da prihaja v jamo metan in prestrašeno zavpil »plin, plin!« ter začel bežati. Rudarji so se res poskušali razbežati na vse strani, a bilo je že prepozno. Plin je že eksplodiral in pokopal pod seboj 34 rudarjev. Takoj po eksploziji je vodstvo alarmiralo rudarje in formiralo rešilne čete, ki so si nadele plinske maske in začele reševati ponesrečene tovariše. Med temi je bilo pa 11 že mrtvih in 23 ranjenih, tudi od teh je eden tekom popoldneva umrl.

sko eskadro, letalsko eskadrilo, svoje skladišče, pekovski in mesarski oddelek, avtomobilsko poveljstvo itd.

Cesta od postaje vasi Gunije, ki gre k Savi 1 km daleč, cesta ki ni bila desetletja in desetletja zgrajena, ki je ni poznala niti bivša Avstro-Ogrska ne naša država od osvobodjenja, je bila zgrajena z vojaškimi rokami v treh dneh. Čeprav se takšne ceste zgrade mnogo počasneje, čeprav vreme ni bilo najlepše, je naša tehniška četa pod poveljstvom majorja Iltvanovića z neverjetnim samopremagovanjem in medsebojnim tekmovanjem izvršila gradnjo te ceste prej ko v treh dneh, kar zbujajo občudovanje pri vseh okolicih, ki so doslej mislili, da ni ljudi in ne države, ki bi bili zmogni kaj takega napraviti. Z vseh strani marširajo čete in se še zmerom vrše pripravljala dela. Najživahnejše je v pontonski vojašnici, kjer je v neki majhni hišici zbran štab, ki bo vodil manevre. V vojašnici pri štabu bodo spali vsi častniki, ki bodo službovali pri manevrih, od podpolkovnika pa do podporočnika, v istih prostorih na spartanski način.

Danes dopoldne ob 11.20 je prispel poseben vlak iz Beograda. Z njim so se pripeljali najvišji vojaški poveljniki, ki bodo kot gledalci prisostvovali manevrom. Prišel je tudi vojni svet in zastopniki ministrstva vojske in mornarice. V imenu vojnega sveta so prišli generala Milovanović in Belić, dalje načelnik glavnega generalnega štaba general Marić, pomočnik ministra za vojsko in mornarico general Petrović, načelnik prometnega oddelka general Brašić, načelnik operativnega oddelka general Miko Živković, komandant inženjerstva, general Radenković, inspektor konjenice, general Ječmenić, inspektor pehote, general Grgur Ristić, načelnik oddelka za pouk, general Jovan Antić.

Voditelj manevrov general Krstić je sprejel generale in se najprej pozdravil z generalom Milovanovićem. Potem so zastopniki oblasti pozdravili generaliteto. General Milovanović je pri tej priliki vprašal župana, ali se veseli gostov.

Generaliteta se je nastanila v Brckem in sicer v hotelih »Posavina« in »Jugoslavija«. Na trgu se je zbrala velika množica ljudi, da vidi zastopnike naše vojaške uprave. Tuji odposlanci ne bodo stanovali v Brckem; prišli bodo šele v nedeljo, ko bodo manevri dosegli vrhunec in se bodo nastanili v Bjelini. Od tujih delegatov se bosta naših manevrov udeležila dva francoska majorja, naša vojaška štafista major Lamotte in major Roulaud.

Pravoslavna cerkev v Pragi

Praga, 27. sept. AA. Danes je prispel v Prago zagrebški metropolit Dositej, ki bo v imenu N. Sv. patrijarha Varnave posvetil češkoslovaško pravoslavno cerkev v Pragi. Na postaji so sprejeli g. Dositeja in ga pozdravili cerkveni veleposlanstveniki češkoslovaške pravoslavne cerkve, ruske cerkve in mnogo uglednih osebno-

Spremembe v mariborskem mestnem svetu

Maribor, 27. septembra. Dosedanji občinski odbor je bil razrešen dolžnosti in imenovan je novi odbor, ki mu načeljuje dr. Juvan, za podžupana je bil imenovan bivši poslanec Franc Zebot.

Znižanje plač bo retuširano

Beograd, 27. sept. b. Odbor ministrov je imel danes dopolne sejo v kabinetu ministrstva za finance. Pri seji so bili navzoči finančni minister Dušan Letica, minister za trgovino g. Milan Vrbanić, minister za šume in rudnike Djuro Janković, minister za kmetijstvo Svetozar Stanković. Na seji so razpravljali o resornih vprašanjih in o uredbi o zmanjšanju uradniških plač. Ko se je minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanić vračal s seje so ga novinarji vprašali o čem se je razpravljalo in on jim je potrdil, da je bilo na konferenci o tej uredbi in je v zvezi s tem izjavil: Bo malo retuširanja. Malo pozneje je prišel od seje minister Djuro Janković in v razgovoru z njim so časnikarji povedali marsikak drastičen primer znižanih uradniških plač. Ob tej priliki je minister izjavil: Vse te slučaje zbiramo in kjer bodo očitne velike nepravilnosti, bomo napravili korekture. Časnikarji so pripomnili tudi to, da znaša po eni verziji efekt znižanja uradniških plač blizu eno milijardo dinarjev. Minister je to najenergičneje demantiral in poudaril, da bo znašal skupni efekt okrog 380 milijonov.

Izplačila pokojnin

Beograd, 27. septembra. AA. Izplačilo pokojnin za mesec oktober. Radi nove uredbe o znižanju osebnih prejemkov državnih in samoupravnih nameštencev, ki zahteva ponovno izračunavanje pokojnin, se bo izplačilo pokojnin za mesec oktober nekoliko zakasnilo. Čeprav forsirano izdelujejo plačilne naloge, vendar vsi upokojenci to pot ne bodo mogli dobiti pokojnine že prvega, kakor doslej. Oktobrske pokojnine se bodo izplačevale postopno, kakor bodo plačilni nalogi izdelani, vendar tako, da bodo do 10. oktobra vse pokojnine že izplačane.

Tudi otroške igralne karte morajo biti taksirane

Beograd, 27. septembra. AA. Zadnje čase so se pojavile v prodaji igralne karte in domine, ki niso žigosane in ni zanje plačana taksa, predpisana s takšno tarifo taksnega zakona. Ker so te karte izdelane na majhnem formatu in na slabšem papirju, je nastalo vprašanje, ali je sploh treba plačati zanje takso. Carinski svet je o tem odločil, da se smatrajo za igralne karte vse karte ne glede na obliko in velikost, če se po svoji znani obliki lahko uporabijo za igranje običajnih kartaških iger. Ta sklep je odobril tudi finančni minister. Zato je davčni oddelek finančnega ministrstva izdal pojasnilo finančnim ravnateljstvom in davčnim upravam, da je treba po določbah tar. štev. 236 taks. tarife taksnega zakona plačati takso za vsak zavojček igralnih kart ne glede na obliko in velikost. Zato je izdelovanje in svobodna prodaja kart tudi majhnega formata v nasprotju z zakonom in nedovoljena.

Prav tako je prepovedano izdelovanje in prodajanje domin, izdelanih iz papirja, če nimajo dovoljenja za to. Ker so te karte izdelovale osebe, ki nimajo dovoljenja, opozarja finančno ministrstvo preko finančnih ravnateljstev in davčnih uprav vse tiste osebe, ki so te karte izdelovale, prodajale ali jih same imajo, da se bodo proti njim izvajale zakonske določbe, če bi se tudi po tem opominu našle pri njih nežigosane karte in domine, za katere taksa ne bi bila plačana. Finančna ravnateljstva imajo nalogo prepričati se, ali se karte proti zakonu izdelujejo in prodajajo. Isto velja tudi za domine in za karte majhnega formata in na slabšem papirju, kar je treba takoj prepovedati. Proti osebam, pri katerih bi se dobile karte in domine, ki nasprotujejo zakonu, in niso žigosane, je treba ravnati po zakonu.

JNS v Ili-dži

Sarajevo, 27. septembra. b. Danes dopoldne ob 9. uri se je pričela v hotelu »Central« konferenca takozvane pohorske akcije. Ta konferenca je bila sklicana v Ili-dži poleg Sarajeva, toda sklicatelji so v zadnjem hipu izpremenili kraj sestanka. Današnji konferenci je predsedoval senator Jovo Banjanin. O poteku ni bilo mogoče izvedeti ničesar, ker niso mogli prisostvovati časnikarji. Poleg drugih neparlamentarcev se ve, da je prisostvovalo konferenci okrog 20 narodnih poslancev in senatorjev. Ze včeraj in tudi danes so se vršila posvetovanja pohorske akcije o tem, ali naj se sprejmejo v njihove vrste tudi člani Jevtičevega Jugoslovanskega kluba ali ne. Jugoslovanski klub je odposlal v Sarajevo svoje zastopnike, in sicer predsednika Narodne skupščine dr. Markovića, dr. Janka Baričevića, dr. Srpka Vukanovića in Mustafu Mulalića. Nekateri izmed Pohorcev se članov Jugoslovanskega kluba branijo, drugi pa vztrajajo na tem, da se akcija razširi in zajame čim več zastopnikov nacionalistično usmerjenih politikov. Zanimivo je, da se je pripeljal tudi minister Ignjat Stefanović in skušal priti v stike z Milanom Božićem, ker bi rad pripeljal v ta klub nad 20 svojih demokratskih poslancev. Kakor smo mogli doznati, današnji konferenci v »Centralu« niso prisostvovali niti delegati Jevtičevega kluba, niti Ignjat Stefanović.

Joe Louis se bliža cilju...
(Glej članek na strani 5)

Vesti iz Italije

Porast prebivalstva na Goriškem

V goriški pokrajini je bilo v mesecu juliju rojenih 300 otrok, od teh 217 na deželi in 83 v Gorici, umrlo pa je 185 oseb, 136 na deželi in 49 v Gorici. Prirastek prebivalstva je bil torej 115: na deželi 81 in v Gorici 34. V mesecu avgustu je bilo rojenih tudi 300 otrok, od teh samo 44 v Gorici in 256 v drugih občinah; umrlo je v pokrajini 178 oseb, od teh 54 v goriški mestni občini in 119 v podeželju. Naravni prirastek prebivalstva v vsej pokrajini je 127, in sicer 187 na deželi, dočim izkazuje Gorica upadek za 10 oseb. Poudariti je, da gre naravni porast prebivalstva na deželi na račun večjega števila rojstev in manjše umrljivosti kakor v mesecu juliju.

Izljubljenje vlaka z vojaškimi obvezanci. Iz Monze poročajo, da je snoči skočil s tira vlak, ki je vozil iz Bergama in se je z njim peljal mnogo vojaških obvezancev, poklicanih pod zastave. Dva vagona sta se prevrnila. En rezervist je našel smrt, 12 jih je pa ranjenih. Štirje med njimi so nevarno ranjeni.

Nova avtomobilska tarifa v Trstu. Ker se je podražil bencin, se je izpremenila tudi, kakor je bilo pričakovati tarifa za mestne avtomobilske vožnje. Podražila se je in obenem poenostavila. Ni več razločka med dnevnimi in nočnimi vožnjami in enotna je tudi brez ozira na to, koliko oseb se vozi hkratu v avtomobilu. Prvih 600 m vožnje stane 1.60 L, vsakih nadaljnjih 150 m pa 40 stotink. V veljavo je stopila snoči ob 18. uri.

Zdravniška mesta. Natečaj za pet mest pomočnega zdravnika in enajst asistentskih mest na združenih tržaških bolnišnicah v Trstu, ki je bil razpisán 28. avgusta, je podaljšán do konca oktobra t. l.

Posredovalnica za delo v obrti. Za brezposelne obrtnike je na razpolago nekaj mest v tehle obrti: pleskarstvo, pohištveno mizarstvo, stavbeno tesarstvo in žensko šivanje. Zglasiti se je z delavsko knjižico v Trstu, via Baccaria 9.

Proč s špekulanti. Tajnik fašistične stranke je povabil v Rim vse predsednike in ravnatelje pokrajinskih trgovskih združenj in jim izdal stroga navodila, da se mora absolutno preprečiti vsaka špekulacija s cenami živin in živilskih potrebščin širokih slojev. To je državna in gospodarska potreba italijanskega naroda v tem važnem zgodovinskem trenutku. Njegove direktive se zdaj že izvajajo z vso strogostjo. Trgovska sindikatna konfederacija v Rimu je na predlog reškega trgovskega sindikatnega združenja izključila žitnega trgovca na debelo Adriana Callimicija, ker je prodajal žito po previsokih cenah. Izključitev ima med drugimi za posledico tudi to, da ne bi mogel več uvažati žita v izvenkontingentnih množinah.

Tropske ribe v Trstu. V Trst je prispelo te dni šest eksemplarjev tropske ribe »ostracione« iz Brazilije. To so po svoji zunanji podobi najčudnejše ribe, ki si jih morete misliti. Truplo je podobno kovčgu, zaprtemu v štirioglati škatli, na glavi pa ribi štrli na prejši dva močna rogova. V evropskih morjih teh rib ni. V Trstu vzbujajo občudovanje zlasti še radi tega, ker se je zdaj zgodilo prvič, da jih je pripeljala iz Amerike domača ladja Cosulichove paroplovbe. Vidi se v tem nov znak domače podjetnosti, ki gre za osamosvojitvijo italijanskega prevoza od tujine.

Mina v rudniku. V dolini reke Raše je delav v rudniku Dominik Blažina. Izenada se je poleg njega razpočila mina ter ga ožgala in ranila po vsem životu. Bil je preplezan v puljsko bolnišnico na kirurški oddelku. Njegovo stanje je zelo žalostno.

Istrski delavci odhajajo v Afriko. Danes popoldne odpotuje v Vzhodno Afriko iz Pulja 150 istrskih delavcev.

Pokrajinski patronatski odbor. V Pulju so zborovali zastopniki delavskih sindikatnih pokrajinskih združenj poljedelstva, obrti, trgovine ter bančne in zavarovalne stroke, malih kmetov in kmetičkih zakupnikov pod predsedstvom ravnatelja industrijskega sindikatnega združenja. Izvoljen je bil pokrajinski odbor patronata za zastopanje v socialnih zadevah v smislu novega patronatskega pravilnika in najnovejših navodil iz Rima. Patronat kot tak obstoji že iz leta 1925. Njegov delokrog se je zdaj samo razširil in poglobil ter obsega vso potrebno socialno pomoč, ki jo delavstvo potrebuje pri zastopanju pred oblastmi v socialnih zadevah, zlasti pri socialnem zavarovanju in v brezposelnosti.

28,400.000 Din za zavarovane delavce na Gorenjskem

Zanimiva prva razstava OUZD v Kranju

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je priredil razstavo statističnih in drugih podatkov v Kranju. Je to prva razstava OUZD v naši gorenjski metropoli. Prirejena je predvsem lokalnim razmeram, to je območju ekspozičure OUZD v Kranju. Razstava daje pregled, kako je organizirana zdravniška služba našega socialnega zavarovanja na Gorenjskem. Nadalje nam razstava pove, kakšne in kako velike podpore je bilo naše gorenjsko delavstvo deležno od našega socialnega zavarovanja. Paralelno s tem so prikazni tudi neki narodno-gospodarski in socialni problemi naše Gorenjske. Za krajevne razmere je določenih osem lepih barvanih slik, in sicer po sledečem vrstnem redu:

Slika 1 prikazuje zemljevid ekspozičure po zdravniških okoliših. Vsega skupaj ima ekspozičura 11 zdravniških okolišev. Trije okoliši imajo ambulatorije, trije okoliši imajo protituberkulozne lige, dva okoliša imata Pneumothorax, en okoliš ima tudi Röntgen. Na sliki so nadalje zaznamovani obrati z 50 in 100 delavci. Vseh takih obratov je 16.

Slika 2 nam kaže kje stanujejo posamezni delavci, kateri so v mestu Kranj zaposleni. V tem pogledu je Kranj najbolj zanimivo mesto Dravske banovine, ker relativno največ delavcev stanuje izven Kranja. Po podatkih iz leta 1929 je bilo v mestu Kranj zaposlenih 3660 delavcev, od teh jih je stanovalo v mestu Kranj samo 1089, vsi ostali pa v bližnjih in celo daljnih vaseh. Pogoj za to so brez dvoma dobre komunikacije: železnice in ceste. Iz občine Strazišče je hodilo v Kranj na delo 582 delavcev, iz občine Predoslje 567 iz občine Stara Loka 222 itd.

Slika 3 vsebuje grafikone o številu delavstva v posameznih industrijah. Na prvem mestu je tekstilna industrija, katere je narastala od sredine 1932 do konca 1934 od 2000 delavcev na blizu 3200 delavcev. Koncem l. 1934 je nastal preokret tekstilne industrije. Število tekstilnega delavstva je začelo padati. Na drugem mestu je gozdno žagarska industrija, katere lepo napreduje. Lepo so zasedene tudi gostilne in kavarne, katere imajo v avgustu najpovoljnejšo sezono. Tedaj je zaposlenih okoli 800 natakarev, sobaric itd.

Slika 4 predločuje grafično pokret člafov in bolnikov kakor tudi odstotek bolnikov. Ekspozičura je imela 1924 samo okoli 3500 zavarovanih delavcev, kateri so 1930 narastli skoraj na 7000. Ko se je priključila ekspozičura v Jesenicah, je število zavarovanih delavcev poskočilo na 11.000. Radi gospodarske krize se je število članov sicer skrčilo, vendar opažamo od začetka 1933 dalje naraščanje zaposlenosti, tako da je ekspozičura dosegla v sredini 1934 skoraj 10.000 članov. Vseh bolnikov, vstevši porodnice, ima ekspozičura okoli 300, to pomeni da stalni kader okoli 300 oseb dobiva dnevno hranarino ali oskrbo v bolnicah oz. v sanatorijih. V tem seveda niso vpoštevani niti rodbinski člani, niti delavci, kateri se zdravijo ambulantno.

Slika 5 predločuje grafično, kako so se obrati z velikimi povprečnimi delavskimi zaslužki reducirali in kako so obrati z nizkimi povprečnimi mezdami narastli. Slika se nanaša na časovno obdobje 1929 in 1934, to je na čas najpovoljnejše konjunktore, oziroma na čas najhujše gospodarske depresije, katere je tako strašno zmanjšala delavske mezde.

Slika 6 kaže v lepih umetniških figurah višino posameznih vrst podpor OUZD. Na hranarinah je prejelo delavstvo okroglo 10 milijonov, na bolnicah okoli 5 milijonov, za zdravniške je izplačal OUZD okroglo 4 milijone, za zdravila 3 milijone, na porodnicah pol drug milijon itd. itd.

Slika 7 nazorno prikazuje kako velik je znesek Din 28.400.000, koliko znaša vsota vseh vrst podpor v gotovini, naravi in storitvi zavarovanemu delavstvu na Gorenjskem. Ako bi 28.400.000 Din položili po širini v premo črto, bi dobili distanco 653 km, to je od Kranja prav do Niša v daljni Srbiji.

Slika 8 prikazuje število delavstva v posameznih industrijah po stanju 31. marca 1935 obenem z odgovarjajočimi plačami delavstva. Radi vedno hujšega padanja delavskih mezd je OUZD uvedel posebno mezdno statistiko po posameznih mestih, kakor tudi za posamezne podeželske okoliše.

V posebnem oddelku je razstavil OUZD razne druge slike, grafikone itd., kateri se nanašajo na vse zavarovane delavce Dravske banovine. Opozoriti moramo posebno na slike, katere se nanašajo na tuberkulozo, katere je znana kot najbolj nevarna bolezen našega delavstva.

Pajmanovo grozilno pismo policiji in novinarjem

Maribor, 27. septembra.

Kljub skrbnemu iskanju policije in orožnikov se še danes ni posrečilo priti na sled nevarnim zločincem Košajncu in Pajmanu. Danes se pojavila tu, jutri tam, vedno s kako debelo vestjo o novem vplomu in nasilju. Danes se je javil mariborski policiji Pajman s pošilno dopisnico, ki je bila oddana v Sp. Poljskavi. Nekemu organu mariborske tajne policije sporoča Pajman, naj ga nikar ne skušajo zasledovati, ker bo vse zasledovalce poplačal s smrtjo. Nič manjšega maščevanja pa ne obljublja mariborskim novinarjem, o katerih pravi, da dopisniki, da se bo nad njimi strašno maščeval, če ne bodo nehali o njem poročati. Mariborska policija in orožniki so pospešili svoje zasledovanje, ker utegnela zločinca res postati nasilna in bi radi njune podvajanosti ne bilo nič čudno, če bi padla še kaka nedolžna žrtev.

Levo Košajnc, desno Pajman.

Velika sleparija z zemljiško-knjižno listino

Ljubljana, 27. sept.

Zadeva, ki je prišla pred dnevi na dan, je že stara dobro leto. Ze lani meseca julija sta namreč V. I. in V. M. stanujoča na Tržaški cesti zaprosila Alojzija Kraja, posestnika in trgovca v Grahovem pri Čerknici za posojilo v znesku 38.880 Din. Ta jima je posojilo obljubil, če mu preskrbita dva poroka. Omenjena V. I. in V. M. sta se nato obrnila za poročstvo na Valentina Koprivca, hišnega posestnika na Cesti v Mestni log 77, vendar pa jima je ta poročstvo odklonil. Zaradi tega sta hotela dobiti drugega poroka, vendar se jima to ni posrečilo. Zavaljo tega sta lani 15. julija sama napravila zemljišknjižno prošnjo za vključitev zastavne pravice v zaznamovanem redu ter sta se vključila na zemljišče Valentina Koprivca z ozirom na terjatev v korist trgovca in posestnika Alojza Kraja. Notar je potrdil pristnost Koprivčevega podpisu, nakar sta oba dobila posojilo pri Al. Kraju. Zemljišknjižni urad pa je vključbo na zemljišče Val. Koprivca pravilno registriral.

Straik žensk v Ljubljani

Ženske so proglasile splošno stavko. Včeraj popoldne so jo začele izvajati in od ust do ust je šla po Ljubljani vest: Ženske stavkajo! In zakaj? Vzrok je čisto enostaven: Ljubosumnost in trma. Ogorčene žene so odpovedale pokorščino svojim slabim zakonskim polovicam in sklenile, da jih bodo na ta način spravile na kolena in jih prisilile do pokorščine in zvestobe. Med moškimi je ta energični korak izzval splošno zmedo in poparjenost. Seveda vsa ta stavka ni posebno nevarna, ker se vse skupaj dogaja le v kinematografu, v filmu »Žene stavkajo« (Ehestreick), ki ga predvaja kino »Sloga« od večeraj naprej. Film je kolosalna burka, vsebina je vzeta iz podeželskega kmetijskega življenja tam v bavarških hribih. Stavko je izzvala zala, mlada natakarka Trude Marlen, ki je s svojo izredno ljubeznivostjo tako hudo zmešala vse stari in mladi moški svet, da so morale ženske v zaščito svojih pravic poseči po skrajnem sredstvu — in priče stavkati.

Sijajna burka »Žene stavkajo« je bil izredno vesele vsebine. Kjerkoli je film došel predvajati, v vsemestih, kakor na Dunaju, v Berlinu, Pragi in Graden, je bil deležen splošne pohvale in odobravanja. Komičnih prizorov in zapletljajev je toliko, da gledalci ne pridejo iz smeha. Poleg tega je omeniti še prijetno muziko in krasno fotografijo lepih planinskih krajev.

Kino »Sloga« bo te dni nedvomno odlično obiskano, zlasti ker je uprava poskrbela še za krasno predigo, odlomek iz popularne operete »Dijak prosjak«. Film »Žene stavkajo« bo na sporedu do ponedeljka in ga zabaveželjnim občinstvom prav toplo priporočamo v ogled.

Danes popoldne ob 14.15 in jutri ob 10.30 dopoldne bo v Slogi zopet matineja z enotnimi ljudskimi cenami 4.50 Din za osebo. Predvajana bo opereta »Nekoč je bil valček« s Paulom Hörbigerjem in Matrho Eggerth v glavnih vlogah.

V plamenih na električnem drogu

Dol. Logatec, 27. septembra.

V sredo je posestnik Franc K. iz Dol. Logatec hotel priključiti tok stroju za rezanje drv. Pri tem delu je prišel v stik z električnimi žicami in nenadoma obvisel ves sključen na njih. Roka, s katero je bil v dotiku, mu je začela goreti.

Na srečo je zraven na tleh se nahajajoči žagar G. Tršarja, lesnega trgovca in posestnika iz Dol. Logatec, Franc Brencu to opazil in v tvegani lastnega življenja splezal po 8 metrov visoki lestvi ter skušal visečega Franca K. rešiti. Vlekel ga je za hlačnice, a brez uspeha. Hlače mu je do kolena odrgal. Nato ga je krepko prijel za obe noge in ga z močjo potegnil navzdol, a zopet brez uspeha.

Šele pri petem poizkusu se mu je posrečilo ponosrečnega odtrgati od žice, nakar mu je iz rok padel naravnost v dva metra globoko vodo.

Brenee je brez pomisleka skočil za njim ter ga iz vode rešil. Franc K. je bil že trd in brez življenja. Iz nosa mu je lila kri. Z nekimi sosedom, ki je priskočil na pomoč, sta ga pričela pretegovati, tako da je prišel spet k življenju.

Jesenice

Kino Radio na Jesenicah predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) množično vledelo Cecilie de Milla »Revolucija mladine« (Burja). Dodatki: črtan film, domači zvočni in novi Paramount. Sledi: Ramon Novaro v »Melodiji sreče«.

Rudolf Est umrl

Ljubljana, 28. septembra

Ali je mogoče in res, da Rudina z brado ni več med živimi in da ga danes popoldne z vojaškimi častmi in pesmijo spremimo do prezanega groba in njegove telesne ostanke izročimo materi zemlji?

Zal je res. Hrast je padel... Zaman je kluboval zavratni bolezn... Estova markantna osebnost je bila pa vsem narodnim krogom znana: iz zastavljajnice, iz mestnega magistrata in iz sokolskih, pevskih ter drugih narodnih društev, kjer se je vsikdar odlikoval s svojo delavnostjo. Od mladih let je bil neustrašen borec za narodno stvar in šele bolezen ga je odlegnila javnemu delu.

Bil je mož — značaj, vesel družabnik, iskren in dober prijatelj, pa tudi odkrit nasprotnik.

Za svoje tri otroke Jožeta, Majdo in Sonjo je vzorno skrbel, v težkih urah bolezn mu je požrtvovalno stregla góspa soproga Viktorija.

Poleg družine pa žalujejo za njim mnogoštevilni njegovi prijatelji in znanci.

Vrlemu narodnjaku ohranimo svetel spomin!

Novo mesto

Požar. Na Malem Cerovcu pod Gorjanci je začel goreti v sredo ponoči kozolec-dvojnik posestnika Komana Franca. Samo sena je pogorela za 10.000 Din. Gasilci iz Stopič so prihiteli takoj na pomoč, toda zaradi pomanjkanja vode niso mogli dosti rešiti. Vse škode je za 18.000 Din. Goreti je začelo na vrhu kozolca, zato sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

Griza se nevarno širi v občini Prečno. Umrla sta že 22 bolnika, mnogo jih je pa v prenapolnjeni novomeški bolnišnici. Zdravnik dr. Kisel se z besedo in dejanjem trudi, da bi omejil širjenje te epidemije. V tovarni Povha je predaval o grizi za vse tovarniške delavce.

Trgovci in obrtniki! Le najcenejši, pa pri tem dobro urejevan list, more biti najbolj razširjen. Le v takem listu imajo vaši oglasi največji uspeh! Zato oglašujte v »Glasu naroda«.

Slovenigradec

Huda nesreča se je primerila te dni gosp. Roku Grosu iz Gornjega Doliča. Na svojem posestvu je gasil ogenj, pa se je opeknel močno po vsem životu. Zaradi nevarnih opeklin je moral v tukajšnjo bolnišnico.

Smrtna kosa. V tukajšnji bolnišnici so preminuli Ceperlin Jožefa, dninarica iz Loznice, stara 62 let; Krivograd Valentin iz Šelovca pri Guštanju, star 77 let; Prednik Anica, stara 3 leta, in Alojzija iz Bukovske vasi pri Slovenigradcu za difterijo ter Jazbec Franc, star 2 leti, iz Pameč, umrl za opeklinami.

Osebnost. V tukajšnjo osnovno šolo je bil imenovan po prošnji učitelj g. Vinko Cilenšek. Do sedaj je bil zaposlen v pisarni sreskega šolskega nadzornika.

Nova izolirnica. Tukajšnja bolnišnica dobi v kratkem času novo izolirnico, ki bo urejena na najmodernejši način. Sprejela bo lahko 25 bolnikov. Imela bo centralno kurjavo in vodovod s toplo in mrzlo vodo.

Dnevni dogodki

× Nacionalna ura. Ob 19.30 bo predaval dr. Jože Bohinjec o vplivu plač in stanovanj na širjenje jetike med delavstvom.

× Kaj je z jesenskimi počitnicami? Vsako leto ob tem času so imeli šolski otroci po deželi nekaj dni prosto, da so pomagali staršem pri spravljanju poljskih pridelkov. Letos pa, ko ni letina najboljša in se mora paziti, da se spravi vse takoj, dokler je vreme ugodno pod streho, nimajo otroci nič prostega za delo. V Dravski banovini morajo učenci 8 let hoditi v šolo; tega v drugih banovinah ni. Zato bi bilo želeli, da bi banska uprava kakor zadnja prejšnja leta tudi letos pustila otroke v času spravljanja jesenskih sadežev za nekaj dni doma. Posebno v vinorodnih krajih bi nam bili otroci pri trgatvi v veliko pomoč. Takrat je vsak otrok pri delu zelo potreben, če že za drugo ne zato, da pazi na manjšo deco. Kmetje nimajo otrok samo za šolo, temveč da jim tudi pomagajo pri delu, posebno v teh težkih časih, ko ni denarja za delavce in ko moramo paziti, da ne gre nič v zgubo. Več staršev. — (Op. uredn.: Kakor nam je znano, tudi letos otroci dobe prosto za delo na polju itd. Treba je samo na to opozoriti šolsko vodstvo, ki potem določi v ta namen pouka proste dni.)

Kapital v zimi Lutz
Cenik: Tovarna Lutz peči, Ljubljana VII.

× Vseučiliški profesor Jasinski umrl. V sredo je podlegel v Nišu pljučnici profesor ljubljanske univerze Mihail Nikitič Jasinski. V petek so ga v Nišu pokopali. Pokojnik je bil leta 1920. kot ruski emigrant povabljen na našo univerzo in predaval je pravno zgodovino južnih Slovanov do leta 1929. Svoj čas je predaval na univerzi v Kijevu zgodovino ruskega prava. V nedeljo ob 11. bo v pravoslavni kapelici na Taboru parastos za pokoj njegove duše. Bodi odličnemu ruskemu učenjaku lahka naša zemlja!

× Razlasičena razprava za železniško progo št. Janž-Sevnica. Za dneve od 16. do 21. oktobra 1935 je razpisala kralj. banska uprava politični obhod v zvezi z razlasičeno razpravo za prvi del gornje proge v upravnih občinah Tržišče in Boštanj. Natančnejši podatki o razpisu so razvidni iz tozadevnega razglasa v »Službenem listu kralj. banske uprave, ki je tudi nabit na uradnih deskah imenovanih občin, pri katerih morejo udeleženci vpogledati načrte ter razlasičene pripomočke.

× Tatvine. Pred dnevi so neznanci vlomili v zvonarno »Strojnih tovarn in livarn« na Tyrševi cesti in pokradli: deset kolčev, veliko skledo, škropilnico ter približno 15 kg zvonnarine, tako da znaša skupna škoda nad 1000 Din. Vsi ti predmeti so služili za vlivanje oja pri modelih za zvonove. — Na Jegličevi cesti 13 pa je popoldne iz nezaklenjenega vrta zmanjkalo Zori Poženel sušete se perilo, v vrednosti 260 Din. — Smolo je imel avtoprevoznik Josip Karničar iz Kranja, kateremu je bilo s tovarnega avtomobila na dvorišču gostilne »Navi Svet pokradeno več bal usnja. Lastnik Likozar iz Kranja trpi pri tem za 880 Din škodo.

× Sadna razstava na banovinskem veleposelstvu na Ponovičah pri Litiji. Litijška podružnica Sadarskega in vrtnarskega društva priredi v nedeljo 29. in ponedeljek 30. septembra t. l. na Ponovičah sadno razstavo in ogled vzornih gospodarskih naprav. — Ker so letos jabolka v litijški okolici precej obrodila, si bo vsak lahko nabavil lepega sadja po zmernih cenah.

ZVOJNI KINO SOKOLSKI DOM LJUBLJANA

Telefon 33-87

V soboto ob 7. in 9. nedeljo ob 3. 5. 7. in 9. ponedeljek ob 7. in 9. uri predvajamo veseligr

Ciganska kri

Humor, duhovitost, zabava!
Lepi zunanji posnetki!
Adele Sandrok, R. S. Roberts, Grit Heid v gl. vlog.
Bogat dopolnilni spored!

V nedeljo ob 11. uri dop. predvajamo film
MANOLESCU — Vstopnina Din 3.—

V torek: **RDEČI CVET**

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Sobota, 28. septembra. Katoličani: Venčeslav. Pravoslavni: 15. septembra, Nikita.

DEŽURNE LEKARNE

Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; Hočevan, Celovška cesta 62; Gartus, Moste, Zaloška cesta 18.

* Josip Gradiš-Daneš nastopi drevi v vlogi Splitčana Sior Bepa v Tijardovičevi operi »Mala Floramye«. Naslovno vlogo poje ga. Ribčeva, v ostalih vlogah: Španova, Cankarjeva, Marčec, Zupan, J. Rus in drugi. Opereto režira g. Zupan, dirigira dr. Svava.

* Znanstveno predavanje. Pod okriljem Muzijskega društva v Ljubljani bo predaval v ponedeljek 30. t. m. ob šestih zvečer v zbornični dvorani univerze kralja Aleksandra I. (Kongresni trg) g. tajni svetnik Ernst Kornemann, slovit profesor za zgodovino starega veka na univerzi v Vratislavi. Naslov njegovega predavanja je »Makedonski problem v starem veku«. Vstop prost, ljubitelji zgodovine so vabljeni.

* Seznanj davčnih zavezancev o pridobitni zdravnikov, zobozdravnikov in dentistov so razgledni interesom na vpogled v mestnem odpravnstvu, soba št. 48, Mesni trg št. 27/III

med uradnimi urami od 8. ure do 2. ure popoldne od 27. septembra do vstetega 4. oktobra 1935.

* »Dobrodelna tombola« mestne občine ljubljanske se radi tehničnih ovir ne bo vršila v nedeljo dne 29. septembra, temveč je prestavljena na nedeljo 13. oktobra na Kongresnem trgu. V primeru slabega vremena se bo vršila na Taboru v Sokolskem domu. Ura pričelka se pravočasno naznani. Vse razpečevalce tombolskih srečk prosimo, da nerazprodajo srečke še nadalje obdrže in nadalje razpečavajo. Ljubljanske občane pa ponovno prosimo, da pridno kupujejo srečke, katerih je bilo doslej razprodanih šele prav majhna količina. Vsak naj se spomni, da se bliža zima in da postaja potreba revne šolske mladine po topli obleki in obutvi vsak dan večja in od pomoči nujnejša!

KINO SLOGA

Ljubljanski Dvor Telefon 2730

Ali se hočete izvrstno zabavati?
Ali se hočete enkrat poštono nasmejati?

Potem si oglejte sijajno burko

Novo! Premiera!

Ce žene

stavkajo...

Hestrick

Film za ljubosumne ženske in trmaste in zaljubljene moške

Trude Marlen in Paul Richter

2 uri smeja! 2 uri zabave!

Predspored: 1. Odlomke iz »erete

„Dijak prosjak“

2. Najnovejši zvočni tehnik

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13.

in od 15. ure dalje

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15.

Matineja:

danes ob 14.15 in jutri ob 10.30 dop.

Enotne cene za osebo 4.50 Din na vseh

prostorih

Nekoč je bil

lep vaček

Martha Eggerth, Paul Hörbiger

* Nesreče in nezgode. Marjana Subadolnika, 40-letnega sina kovača z Rožne doline c. II. št. 48, je udaril konj na cesti s tako silo, da mu je prebil vso lobanjo nad levim očesom. — Terezija Jankovič, 55-letna vpokojena delavka tobačne tovarne s Trnovske ul. 24 je padla na Marijinem trgu na desni strani Francišanskega mostu po stopnicah in si prebila ustnice in poškodovala obraz. — Včeraj popoldne je kap zadela 59-letno Marijo Skender, vdovo želez-

niškega uradnika s Karlovske c. 8. — Hilda Lavrenčič, stara 20 let s Tržaške c. 19 in prodajalka pri elektropodjetju Slavo Kolar, je včeraj umivala okna; po nesreči se ji je utrla steklo in si je precej močno obrezala levo oko ob zapetju. — V tovarni Jugo-bruna v Kranju se je hudo ponesrečil 41-letni Janez Bozovič s Stražiške 167. Premikal je vagon, pri tem pa je z levo roko tako nerodno prišel pod kolo, da mu jo je v zapetju odtrgalo.

* Narodno-obrambna razstava Družbe sv. Cirila in Metoda v Mestnem muzeju poleg Križank je odprta samo še do nedelje 29. t. m. Ne zamudite obiska! Odprta je dnevno od 9. do 12. popoldne in od 15. do 18. popoldne. Vstop prost! Da bo obisk prav vsem omogočen, bo razstava odprta v nedeljo 29. t. m. od 8. jutraj nepretrgoma do 18. ure zvečer.

* Gorenjski rejci malih živali pripravljajo svojo prvo razstavo malih živali! Vršila se bo v okviru obrtniškega tedna v prostorih Majdičevega mlina v Kranju v času od 29. septembra do 7. oktobra t. l. Veliko zanimanje vlada širom Gorenjske za to prvo razstavo gorenjskih malih živali. Razstavljene bodo ovce, koze, kunce, vseh vrst perutnine, pa tudi oslička ne bo manjkalo. Seveda tudi zastopniki raznih vrst psov in mačk poleg srebrnih lisic in bobrov ter morskih prašičkov bodo navzoči. V plitjem oddelku pa bo zvržena in krasnih eksotičnih ptic, da bodo ljubitelji imeli res priliko občudovati ptičke v vseh barvah in velikostih. Gorenjski rejci vneto sodelujejo na pripravah za to razstavo, ki naj pokaže uspehe njihovega udejstvovanja. Otvoril bo vsi prireditelji novi g. ban dr. Natlačen v nedeljo popoldne.

* Predavanja in tečaj o reji malih živali se vrše v nedeljo dne 29. septembra na razstavi malih živali gorenjskih rejcev v prostorih Majdičevega mlina. Ob 11. uri popoldne bo predavanje g. Kuntare o Angorskih kunčih. Takoj sledi tečaj o: Kastiranje kuncev. Popoldne ob 15. uri predava Mohar Ivan o: Pravilni vzgoji in odbirju perutnine. Za tem sledi tečaj o kapunjenju. O prihodnjih predavanjih bodo rejci obveščeni potom časopisja. Na dober uspeh!

* Vrsto letošnjih klavirskih koncertov začne priznani ljubljanski pianist prof. Ivan Noč. Umetniško dovršeno obvlada svoj instrument, njegova tehnika je briljantna, prednašanje pa na visoki umetniški stopnji. Nočevi klavirski koncerti so vselej pomemben dogodek v našem umetniškem življenju. Klavirski koncert Ivana Noča bo v petek 4. oktobra ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Predprodaja v Matični knjižarni.

* Klub Primork vabi vse svoje članice na pogreb marljive in nepozabne sodelavke ge. Fani Fortič, ki boke jutri v soboto ob 2. uri popoldne Novi trg 1.

* Zaplenjen kozuh. Nekemu Bosancu je policija zaplenila kozuh iz sivega blaga in z ovčje kože bele dlake. Lastnik kozuha naj se zgloši na policiji v sobi št. 24.

* Prijet tat. Stražnik je prijel včeraj popoldne 30-letnega brezposelnega ključavničarskega pomočnika Antona Godca iz Ljubljane, ker je v noči od 22. do 23. t. m. pokral iz zaklenjenega avla avtoizvoščku Alojzu Furlanu raznih predmetov, v vrednosti 800 Din. Pri zaslišanju je tatvino priznal nekaj ukradenih predmetov pa je bilo vrnjenih lastniku. Godca so nato izreči sodišču.

Grafolon in birnosel N. Sadluki v Ljubljani

Čita: karakter, preteklost, sedanjost in bodočnost. Sprejema vsak dan od 9.—12. in od 2. 7. ure.

Naslov: Ljubljana, hotel „Slon“, soba 64.

Maribor

Mariborska mestna podjetja v letu 1934

Maribor, 27. septembra.

Bilanca, ki jo izkazuje gospodarstvo Mestnih podjetij v Mariboru, ugotavlja konsolidacijo gospodarskih razmer, ki se razvijajo na boljše. Povdariti pa moramo, da se je pokazala potreba po pospešenju upravno-organizatorne ureditve Mestnih podjetij.

Mariborska Mestna podjetja predstavljajo važen gospodarski činitelj našega obseverja, čemur ne bo nihče oporekal. Kot taka bi morala biti regulator v našem gospodarstvu in bi morala zadovoljiti vse sloje našega prebivalstva, kar pa žal ni tako. Gotovo so temu krivi razni nedostatki iz prejšnjih neurejenih razmer, ki pa se bodo gotovo izboljšale sedaj, ko je izvedena centralizacija vseh podjetij. Je to razvidno že sedaj v nekaterih aktivnih postavkah v letu 1934. Pri tem je treba pred vsem povdariti smotrenost upravnega vodstva, čigar vpliv se kot rdeča nit vidi v vseh oddelkih podjetij. Na drugi strani pa ne smemo prezreti tudi nekaj temnih točk, ki se kažejo zlasti v pasivnosti nekaterih podjetij, kar bodo skušali v bodoče vsaj omiliti, če že ne popolnoma odpraviti.

O gospodarstvu Mestnih podjetij v preteklem letu naj govore številke. Vso imovino MP so ocenili na 83.338.096 dinarjev, od česar odpade največ na premoženjsko upravo, in sicer 39.010.904 dinarjev. Zanimivo je tudi dejstvo, da predstavlja v Mariboru večjo vrednost vodovod kot elektriško podjetje. Dočim izkazuje vodovod postavko 11.766.577 Din, je elektriško podjetje ocenjeno na 6.896.871 Din. Številčno si sledijo plinarna, klavnica, Mariborski otok, avtobusni promet, pogrebni zavod itd. Če primerjamo postavko mestnega avtobusnega prometa 1.917.406 Din s prvo mestno postavko vodovoda 11.755.577 Din, vidimo v kako mizernem stanju je prav ono podjetje, ki bi moralo biti najrentabilnejše, tako, da zadaja avtobusni promet upravljeno skrb zaradi svoje visoke pasivnosti. Seveda je treba iskati zadevne vzroke v nesorazmerno visokem cestnem prispevku in

pa v velikih pogonskih in vzdrževalnih stroških. Sanacijo avtobusnega prometa bo možno izvesti le z izmenjavo docela izrabljenega voznega parka in s primernim investicijskim programom. Če pomislimo, da so vsi avtobusi vredni samo 790.000 Din, vidimo, da vozni park ne ustreza potrebam.

Pri bilanci dohodkov MP moramo omeniti, da zaslužijo podjetja razmeroma največ pri oddaji, in sicer 8.083.562 Din. Od te svote odpade samo na oddajo elektriškega toka 5.023.427 Din, na vodo 1.650.000 Din in na plin 1.410.135 Din. Na prevoznini z mestnimi avtobusi dobe MP letno 2.692.712 Din. Mariborski otok in mestno kopališče sta vrgla lani 319.117 Din. Naše čitatelje bo gotovo zanimala tudi rentabilnost mestnih stanovanjskih hiš. Za najemnino je občina dobila samo 2.073.611 Din letno, kar je gotovo majhna svota.

Če primerjamo v preteklem letu dohodke MP, ki so znašali 19.968.413 Din z izdatki 19.879.381 Din, vidimo, da je gospodarstvo MP aktivno, saj znaša pribitek 89.031 Din, kar pa je pri tako velikem prometu vendar prenizka svota.

Ob koncu naj še omenimo, da so izmed 9 mestnih podjetij aktivna samo tri, ostala pa so pasivna. Aktivno izkazujejo vodovod, elektriško podjetje in klavnica, primanjkljaja pa plinarna, gradbena uprava, premoženjska uprava, avtobusni promet, prodajalna MP, kopališče, Mariborski otok in pogrebni zavod. Dočim znašajo pribitki skupno 2.620.053 Din, znašajo v letu 1934. primanjkljaji 2.531.021 Din, tako, da je vsa bilanca aktivna za 89.031 Din.

* Uravnovesite znižane prejemke z izdatki. K temu Vam gotovo pripomore tudi »GLAS NARODA«, ki je najcenejši slovenski dnevnik. Za 12 dinarjev mesečno Vam ga vsak dan (tudi ob ponedeljkih) dostavimo v hišo. Naročite ga še danes pri upravi na Aleksandrovi cesti 16, telefon 2290.

△ Božo Putnikovič se posavlja. Poveljnik inž. podčastniške šole general Božo Putni-

kovič je imenovan za mestnega poveljnika v Karlovcu in bo v kratkem zapustil naše mesto. Putnikovič si je za časa svojega bivanja v Mariboru pridobil ogromno zaslug. Bil je vedno iskren prijatelj vseh nacionalnih društev, posebno pa še Narodne odbrane in Sokola. Za odhod mu številni njegovi prijatelji pripravljajo lep poslovilni večer.

△ Delo dobe. Pri mariborski borzi dela so na razpolago mesta za 1 pilarja, 1 farsarja in 1 čevljarja. Informacije v pisarni v Gregorčičevi ulici.

△ Stanovanjski najemniki bodo zborovali jutri v nedeljo ob pol 11. uri dopoldne na verandi »Uniona«. Dnevni red: Pretirane najemnine.

△ Narodno gledališče. V torek, 1. oktobra ob 20. uri: »Bratje Karamazovi«. Otvoritvena predstava.

△ Žile si je presekale. Huda nesreča je doletela pri delu 28-letnega tesarja Matveža Zagomiljska s Planine pri Framu. Pri tesanju hloda se je s sekuro usekal v nogo in si presekale žile. Nevarno poškodovanega so prepeljali v mariborsko bolnico.

△ Tat se je skrnil v sobi. Včeraj zvečer se je v Kakčevi gostilni v Krčevini skrnil neki potepuh in čakal tako dolgo, da so odšli domači spat. Nato je odprl predal in odnesel za okoli 1000 Din drobiža. Košaški orožniki so storila že izsledili.

△ Na sadnem trgu vedno več falzifikatov. Zadržne čase je v policijski kroniki zabeleženih več primerov, da so se na sadnem trgu v Mariboru pojavili ponarejeni kovanec. Tako je neka prodajalka spravila danes v promet dobro ponarejen 20-dinarški kovanec, ki se razlikuje od pravega le po svinčenem sijaju in da nima zvoka.

△ Grajski kino: Danes »Amphitryon« (Z neba pride sreča). Velefilm poln sijajnega humorja in zabave. Willy Fritsch, Käthe Gold, Adela Sandrock in pa Paul Kemp so imena, ki jamčijo za sijajno kvaliteto filma. — Naš prihodnji spored je zopet velefilm Ufe Barcarola. Gustav Fröhlich, Lida Barrova. Danes ob 14. uri pop. matineja »Lazne ustne«.

△ Kino Union: Premijera velefilma »Nocturno« (Vsi hrepenimo po ljubezni...). Mojsrsko delo slavnega režiserja filma »Ekstaza«, Gustava Machtyaja. Film senzacionalnega uspeha in svetovnega slovesa.

Celie

■ Smrtna kosa. V tukajšnji bolnici sta umrla 79 let stari graditelj umetnih mlinov Blaž Sajko iz Sentjurja ob juž. žel. in 9 let stari Jože Blekač, sin splavarja s Sp. Pobrežja pri Rečici ob Savinji. N. v m. p!

■ Za reveže. Za počastitev spomina rajnega g. Franca Rebeuschegga je daroval g. Rudolf Novak za gaberske reveže 150 Din in g. Franc Pečuh tudi Din 150.—. Razen tega je zadnji nabral pri stalnem omizju Din 550.— za reveže v mestni ubožnici.

■ Obrtna nadaljevalna šola. Učenci(ke) strokovne obrtne nadaljevalne šole drugih in tretjih razredov se naj zberejo v nedeljo, 29. t. m. ob 8. uri jutraj na šolskem dvorišču. Zaradi dodelitve v posamezne oddelke in razglasitve urnika in predmetnika je neobhodno potrebno, da je vsak učenec navzoč. — Pouk v teh razredih se prične v torek, 1. oktobra t. l. — Uprava.

■ Sokolske tekme. V nedeljo ob 13. bo na dvorišču mestne narodne šole tekma v odbojki med sokolskimi župami Kranj, Ljubljana, Maribor in Celje. Nastopijo prvaki žup z vsemi oddelki, zmagovalci pa se udeležijo v oktobru saveznih tekem v Beogradu. Članstvo in občinstvo je vabljeno. Vstopnine ni. Okrožne tekme članstva bodo pa v nedeljo ob osmih na orodju in v lahki atletiki; za člane v Sokolskem domu, za članice pa v mestni telovadnici.

■ Trgovska šola dobí še eno paralelko. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo, da se odpre vporoden prvi razred.

■ Konec okoliške občine. Urad občinske uprave Celje-okolica posluša še do vključno 30. 9. t. l. in se nato ukine. Vse njegove posle prevzame mestno poglavarstvo celjsko, na koje se naj od 1. oktobra 1935 dalje obračajo stranke v vseh zadevah, ki se nanašajo na bivšo celjsko okoliško občino, in v vseh ostalih poslih, ki spadajo v smislu § 88. zakona o mestnih občinah v pristojnost mestne občine celjske. — Prebivalstvo mesta Celja se opozarja, da se pristojnost predstojništva mestne policije celjske, ki je državno krajevno policijsko oblastvo za mesto Celje, v smislu § 10 uredbe ministrstva za notranje posle o ustroju in področju predstojništva mestne policije razprostira na ves teritorij nove mestne občine celjske, torej razen na teritorij bivšega mesta celjskega, tudi na teritorij bivše občine Celje-okolica. Varnostno službo bo opravljalo osebje predstojništva mestne policije do druge odredbe le v krajih, ki so doslej spadali k policijskemu rajonu celjskemu (bivše mesto Celje, Breg, Gaberje, Lava, Lisce in Zavodna), zunanjo varnostno službo v onih delih bivše okoliške občine, ki niso pripadali k policijskemu rajonu celjskemu, pa bodo opravljale orožniške postaje.

Gledališče

Opera:

28. septembra, sobota: Mala Floramye. Izven-Globoko znižane cene od 30 Din navzdol.

Radio

Sobota, 28. septembra.

Ljubljana: 12.00: revija plošč — 12.45: vreme, poročila — 13.00: čas, obvestila — 13.15: revija plošč — 14.00: vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: zunanje politični pregled (dr. A. Kuhar) — 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: nacionalna ura — 20.00: Radijski orkester, prizori, recitacije, plošče — 22.00: čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Gospodarstvo

Naš čezmorski izvoz

V poslednjih letih se je krog našega izvoza znatno razširil. Čim bolj je padel odstotni izvoz v sosednje in bližnje kontinentalne države, tem večjo aktivnost je bilo treba podvzeti, da se izvoz ohrani vsaj v ravnotežju s uvozom. V prvih letih po vojni je bila naša trgovina usmerjena predvsem na Italijo in Avstrijo, kamor smo plasirali do 70% vsega našega izvoza. Toda že v letu 1930. je padel ta izvoz na 46%, v letu 1934. na 37% in v letošnjem prvem polletju je znašal le 35%. Vzporedno s tem padcem pa se je na drugi strani večal izvoz v oddaljene države ne le na kontinentu, marveč tudi v prekomorske države. S tem se je radij našega izvoza zelo povečal, ves izvoz pa se je porazdelil na večje število držav-voznic. Tozadevna statistika najzgovornejše prikazuje to preorientacijo našega izvoza in naše trgovinske politike. V naslednjem navajamo statistiko za poslednja štiri leta (vse v milijonih dinarjev)

Prvo polletje

Izvoz v:	1932	1933	1934	1935
USA	13.3	29.5	93.7	115.5
Anglijo	48.1	23.4	56.7	79.1
Egipt	9.6	7.8	12.9	16.5
Eritrejo	0.3	0.4	0.5	16.0
Alžir	7.4	12.4	14.1	13.3
Tunis	8.4	17.7	16.4	10.5
Argentinijo	5.6	8.7	7.8	9.1
Palestino	0.0	0.7	9.6	7.0
Maroko (Franc.)	5.0	5.2	6.2	7.9
Somalijo	0.1	0.2	0.2	5.7
Malto	3.4	3.8	4.8	3.8
Svedsko	0.9	2.5	1.5	3.4
Južno Afriko	0.8	0.3	2.7	2.8

72.9 112.6 227.1 290.6

v % vsega jug. izvoza 5.3% 7.8% 14.3% 16.4%

Iz navedene statistike je razvidno, da je znašal naš izvoz v prekomorske države v prvem polletju 1932 komaj 73 milijonov dinarjev, dočim se je v letošnjem prvem polletju že povzpelo skoro na 291 milijon, torej je štirikrat večji od izvoza v letu 1932. Od celokupnega našega izvoza je odpadlo na izvoz v prekomorske države v l. 1932 komaj 5.3%, v letošnjem polletju pa se je ta odstotek povečal na 16.4%.

Pred zakonom o minimalnih mezdah

V ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja je bilo že več konferenc in posvetovanj glede priprave predloga zakona o minimalnih mezdah. Predlog je v glavnih obrisih že izdelan, po končni redakciji pa bo poslan v pregled vsem zainteresiranim zbornicam in ustanovam. Splošno se utemeljuje uvedbo tega zakona s tem, da so v naši državi v poslednjih petih letih mezde tako padle, da je treba iz socialnih razlogov nadaljnji padec brezpogojno preprečiti. Ponekod so mezde padle za 50 ali celo kar za 75 para na uro. S tem padcem mezd se je silno oslabilo notranje tržišče, zaman je vsaka razdolžitve kmeta, ker se bo moral spet zadolževati sprico dejstva, da ne bo imel komu prodajati svojih pridelkov. Tozadevno je treba brezpogojno zakonito očuvati kupno silo notranjega trga, s čemer se bo šele poživilo vse naše gospodarsko življenje.

Gospodarske vesti

Obrt na razstavi v Ptuj. Velika razstava v Ptuj bo pokazala tudi krepak razmah naših marljivih obrtnikov. Razstavljene bodo predmeti in izdelki vseh obrtnih panog, ki živo dokazujejo, da naši mojstri po solidni izdelavi posameznih izdelkov lahko ponosno tekmujejo z vsakim večjim krajem in mestom. Kar tiče cen, se bo o tem lahko prepričal vsak obiskovalec, ki bo posetil v razstavnih dneh od 28. t. m. do 6. oktobra Kmetijsko-obrtno razstavo Halez, Slovenskih gor in Ptujkega polja v Ptuj.

Zadržna organizacija pridelovalcev konoplje. Letošnja žetev konoplje je za 50 odstotkov slabša od lanskoletne. Toda tudi to dejstvo ni prav nič vplivalo na že itak silno slabe cene. Za prvovrstno blago se plačuje 40 do 50 Din za mte, medtem ko se plačuje tretja vrsta samo še po 10 do 15 Din. Te in mnoge druge izkušnje so privedle pridelovalce konoplje do spoznanja, da se morajo organizirati na zadržni podlagi, da bodo tako napravili konopljo rentabilno ter tudi pri cenah uspeli očuvati svoj gospodarski interes.

Tržišče z orehi. Naš izvozni presežek orehov se ceni na okroglo 100 vagonov. Trgovina je trenutno še prav šibka, plačuje pa se po 450-470 Din za 100 kg franco vagon.

Kontingentan izvoz suhih češpelj v Nemčijo. PRIZAD se je odločil, da bo sam izbral kontingent za izvoz suhih češpelj v Nemčijo. V kolikor pa bo položaj dopuščal, bo izvozno društvo omogočilo tudi drugim izvoznikom in zadržnim organizacijam sodelovanje pri izrabi tega kontingenta.

Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice r. z. n. z. v Ljubljani ima izredni občni zbor v četrtek dne 10. oktobra ob 15.30 v sejni dvorani v Dalmatinovi ulici z dnevnim redom: Izprememba zadržnih pravil.

Za poživitev tujskega prometa je bil dosežen med Nemčijo in našo državo sporazum o nadaljnjem kontingentu 10 milijonov Din, ki ga bo dala na razpolago Narodna banka za nemške turiste, ki bodo obiskali Jugoslavijo.

Konkurz o premoženju Ivana in Marije Kenda, posestnikov in hotelirjev na Bledu se odpravlja, ker ni kritja za stroške konkurznega postopanja. — Konkurz, ki je bil razglašen o premoženju lesne industrije d. d. »Korotan« v Prevaljah, se odpravlja, ker je bila sklenjena prisilna poravnava.

Zaposlitev delavstva v juliju. Po statistiki SUZOR-a je bilo v juliju vseh zavarovancev pri vseh okrožnih uradih v naši državi 576.573, to je za 3557 zavarovancev manj ko v juniju ter za 20.653 več ko v juliju 1934. V primeri z julijem 1933 pa je število zavarovancev naraslo celo za 55.396. Povprečna dnevna zavarovana meza je znašala v juliju 21.72 Din in se je v primeri z mezdo v juliju 1934 zmanjšala za 0.55 Din. Skupne zavarovane plače pa so znašale 313,01 milijona Din, vendar pa so bile napram juniju nižje za 2,2 milijona dinarjev.

Društvo narodov o položaju kmetov. — Posebna komisija DN, ki je razpravljala o prehrani prebivalstva, je opozorila na dejstvo, da je položaj kmetov silno težak in da kmetje v večini izvoznih držav strajajo. Tozadevno so težak kmetijski položaj orisali predvsem delegati Kanade, Poljske, Francije in Vel. Britanije.

Borzna poročila

DEVIZE

Curih, 27. septemb. Beograd 7.-, Pariz 20-2950, London 15-1350, Newyork 307-725, Bruselj 739-90-744-96, Curih 1424-22- Amsterdam 208.-, Berlin 123-90, Dunaj 57-70, Stockholm 76-05, Kopenhagen 67-60, Praga 12-73, Varšava 58.-, Atene 2-9250, Carigrad 2-47, Bukarešta 2-50, Helsingfors 6-67, Buenos Aires 0-8375.

Ljubljana, 27. septembra. Amsterdam 2961-01-2975-61, Berlin 1756-08-1769-95, Bruselj 739-90-744-96, Curih 1442-22-1431-29, London 215-13-217-19, Newyork 4349-28-4385-60, Pariz 289-03-290-47, Praga 181-12-182-22, Trst 356-81-359-90.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Zagreb, 27. sept. 7% invest. posojilo 78-78-50-78, Vojna škoda 358-360-358-360, okt., nov., dec. 361 r, 7% Blerovo posojilo 69-70-50, 8% Blerovo posojilo 81 r, 6% beglučke obveznice 62-50-63-25-62-62-50, Agrarna priv. banka 228-232, Dunaj-Zagreb 853-863-858, Dunaj-Beograd 866-856, Grčija - Zagreb 32-40-33-10-32-75, Grčija-Beograd 32-35-31-65, Privil. kl. London-Zagreb 233-95-235-55-234-75, Priv. klir. London-Beograd 235-80-234-20, Priv. klir. Madrid-Zagreb 555-565-560, Priv. klir. Madrid-Beograd 570 ponudba, Trboveljska 100-110, Izis 40 r, Sečer Osijek 120 n, 7% stab. posojilo v Parizu 81 r.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

Novi Sad, 27. sept. Vse je neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. — Promet srednji.

Sombor, 27. sept. Danes je borza zaprta.

Hmeli

(Uradno poročila tržnega nadzornika)

Zalec, 27. septembra. Položaj je zelo čvrst. Trgovina išče pred vsem tretjevrstno blago, ima nekaj naročil za blago po Din 26 in 27 in kupuje prvovrstni, gladko zeleni hmelj, katerega imajo le še redki posamezniki. Ena partija takega hmelja je bila davi prodana po ugodnih dobavnih pogojih za ceno Din 31. — Povpraševanje zelo živahno. — Dobili smo tudi na vpogled pri trgovcu V. podatke in korespondenco, iz katere je povzeto, da bi bilo mogoče dobaviti naš hmelj v Nemčijo za ceno od Din 35 do 45, ako bi bil naš centralni denarni zavod pristal na to, da vzamemo za izvoženi hmelj deloma devize, deloma blaga.

= Sport =

Joe Louis se bliža cilju...

Izza znamenitega srečanja Dempsey-Tunney v Ameriki se ni bilo boksarskega dvoboja, ki bi bil vzbudil tako zanimanje kot izločilni dvoboj za boksarsko svetovno mojstrstvo med Maxom Baerom in Joe Louisom. Malo manj ko 100.000 gledalcev je napolnilo veliki newyorški Yankee stadion. Saj je bila pa tudi na delu reklama čisto à l'américaine. O obeh nasprotnikih so pisali listi najbolj čudovite in neverjetne stvari in da bo senzacija popolna, se je oženil Louis ob sedmih zvečer, t. j. tri ure pred borbo z 19letno črno krasotico.

Ze ure pred prireditvijo je bilo v stadionu kakor v mravljišču. Prišli so seveda tudi najpopularnejši boksarji, iz Hollywooda so

se pripeljale vse najbolj znane in priljubljene filmske veličine, celo sin predsednika USA Roosevelt je počastil s svojo prisotnostjo prireditve. Tik ob ringu pa so zasedli prostore bivši svetovni mojstri: Jack Dempsey, Gene Tunney, Jack Johnson, Jack Sharkey in Primo Carnera.

Boj sam je bil zelo enostranska zadeva v korist Louisa. Po kratkem otipavanju je črnc ostro napadel in se je takoj videlo, da je njegova odločna volja, odpraviti Baera s knock-outom. Ze v tretji rundi je strahovit udarec z levico vrgel Baera na deske in komaj se je pobral, ga je Louis obsul s celo serijo udarcev, tako da je le gong rešil Baera. Četrta runda se je sicer začela v počasnejšem tempu, vendar je že v 2. minuti spravil udarec z desnico v brado Baera na kolena in krvaveč iz ust, nosu in ušes se ni več dvignil, Louis pa je zaznamoval svojo 21. zmago s knock outom.

Sedaj je treba premagati le še eno oviro — Braddocka — in Louis bo svetovni bokarski mojster. Po znanju, ki ga je pokazal do sedaj pa ni danes nobenega dvoma več, da tudi Braddock zanj ne bo tri oreh kot je bil n. pr. Baer. In tako bo po 20. letih zopet zasedel črnc prestol, ki ga je izpraznil slavni Jack Johnson. Ta je že v terek na lastne oči videl, da je dobil v ringu vrednega naslednika.

Mariborski sport

ISSK Maribor : SK Rapid

Kljub temu, da sta oba nedeljska nasprotnika, ki se srečata v prvenstveni tekmi, zadnja leta precej nazadovale, tvori še vedno njuno srečanje največjo privlačnost domačih nogometnih prireditev. Od nekdanje bila tekma med Mariborom in Rapidom »derby«, ki je privlačjal na igrišče tisoče navdušenih simpatizerjev. — Za nedeljsko srečanje sta se oba nasprotnika dobro pri-

pravila in posljeta v boj, ki bo gotovo skrajno napet in zanimiv, svoje najboljše moči. — Tekma bo v Ljudskem vrtu s pričetkom ob pol 16. uri. Sodil bo ss. g. Schneller. V predtekmi se srečata rezervi.

Dirke na Ljubljanski grad

Izredno zanimanje za dirko na grad je prineslo več zanimivih novic iz vrst motoristov in kolesarjev. Med slednjimi so se odločili tekmuovati tudi znani kolesarski dirkači: Gartner, Oblak, Zerjal, Hamberger, Kačič, Abulnar in drugi. Radi odločne želje prirediteljev, da bodi potek prireditve živahen, bodo kolesarske skupine vozile s starta v minutnem presledku a v finalu eden ali dva najboljša od vsake skupine. Skupine bodo sestavljene po žrebu. Tudi za kolesarske finaliste so pripravljene lepe nagrade.

Za motociklistično dirko so se prijavili od MK Ilirije doslej 4 motoristi: Ing. Lukman, Jenko Boris, Vovk Albin in Erjavec Janko. Motos. Hermes postavi na start 18 motoristov, med njimi bo tudi poručnik koles. bataljona g. Stariha. Žal, da je vojaška zdrav. komisija odsvetovala start Hermezanu g. Dušanu Brezniku: njemu zdravje ne dopušča starta zaradi nezgode, ki ga je doletela kot rez. oficirja pilota prošli teden. Upamo, da se sigurno javi na start kateri od mariborskih dirkačev kot je gosp. Cerič obljubil.

Razen nedelje dopoldne bo trening s Karlovske ceste na grad tudi v soboto od 3.-6. pop. V nedeljo prične dirka od dveh popoldne, vstopnina le Din 4.— za osebo. Gledalcem se bo nudila prilika spoznati prave motoriste, ki bodo pokazali zmoglost strojev in osebe. Tu se bodo vidle razlike od onih, ki žele povdariti zmoglost sebe in strojev z ropotanjem in divljanjem po mestnih ulicah.

Telefon 2059

Suha drva, premog, karbopakete dobite pri

I. POGAČNIK

Bohoričeva ulica št. 5

INSERIRAJTE

v dnevniku

»GLAS NARODA«

INTERESENTI!

Glede prodaj in nakupov

- „ stanovanj
- „ služb
- „ posredovanj kapitala
- „ posojil
- „ raznih informacij

poslužite se vedno učinkovitih

MALIH OGLASOV

„GLAS NARODA“

ki je najcenejši in zato

najbolj čitan dnevnik

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakmah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

PROTI PLAČILU in natura podučujem nemško, italijansko ali francosko po najhitrejši metodi. Ponudbe pod »V jesenic na ogl. odd. lista.

PRESENEČENI BOSTE, ako si ogledate edino zalogo neprekosljivih **ZARJAPECI**. Kovče, Ljubljana, Tyrševa 47.

FIZOLA lanskega pridelka do 2000 kg prodam takoj. Ponudbe na upravo pod »lanski pridelok.

STANOVANJE dvosobno, s pritliklinami, event. malim vrtom, iščeni najraje v Rožni dolini. Ponudbe na upravo pod »stanovanje«.

POVERJENIKE sprejememo v vseh krajih Dravske banovine kakor tudi drugod kjer se nabirajo slovenske naselbine. Ponudbe je poslati na upravo »Glasa naroda« pod »Dober postranski zaslužek«.

Potrjeni neizmerne žalosti naznanjamo tužno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, brat, stric, svak, zet in bratranec, gospod

Rudolf Est

mestni računski inšpektor v pokoju in rezervni kapetan

danes ob 17 za vedno zatisnil svoje trudne oči.

Pogreb dragęga pokojnika bo v soboto 28. septembra 1935 ob štiri popoldne iz hiše žalosti Jegličeva cesta 10 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. septembra 1935.

Viktorija roj. Tončič, soproga, Joža, Majda, Sonja, otroci in ostalo sorodstvo.

Litopon „TITANIK“

originalno 30odstotno blago, odporno proti svetlobi, v vseh lastnostih popolnoma odgovarjajoče najboljšim svetovnim tujim izdelkom (nizozemskim in nemškim)

Cinkovo belilo „BRILJANT“

vseh vrst: zlat, srebrn, bel, zelen, rdeč in siv pečat, priznan doma in v tujini že celo vrsto let kot prvovrsten domač proizvod, ki je v vsem enak, tudi najboljšim tujim izdelkom

Dobi se v vseh trgovinah za barve po vsej Jugoslaviji!

Našička afera Državni tožilec ugotavlja krivdo vseh obtožencev

Konzorcij in provizije dr. Grgina

Državni tožilec je obrazložil, kako je dr. Grgin leta 1922. bil v stiku z Adolfom Schlesingerjem, ko mu je bilo ponudeno, da napravi neki aranžma z veleposestvom bratov baronov Guttmannov, ki so se bali agrarne reforme. Dr. Grgin je skupaj z Djordjem Boškovićem in Svetozarjem Jovanovićem osnoval konzorcij, ki je prevzel veleposestvo Orahovica s 14.000 jutri zemlje. Drž. tožilec je analiziral pogodbo, iz katere se predvsem vidi, da bratje Guttmanni izročajo dr. Grginu in tovarišem parcelacijsko prodajo svojih nepremičnin v zvezi prepovedi odtujitve, zabeležene v zemljiški knjigi. Prodajna cena za te nepremičnine po pogodbi ne sme biti manjša kakor 18.750.000 Din. Kolikor prejmejo dr. Grgin in tovariši več, jim ostane za nagrado. Dr. Mavrovič trdi, da ta pogodba ni nič drugega, nego maskirana kupna pogodba, kjer je vse zasukano pač tako, da bi se izognili plačevanju takse. Po tej pogodbi sta dr. Grgin in Djordje Bošković najela posojilo pri Beograjski zadrugi v znesku 2 in pol milijona. Posli pa niso bili rentabilni in je tedaj pristopil še dr. Schlesinger z milijon dinarji, šest mesecev kasneje pa je Djordje Bošković izstopil iz konzorcija in mu je ta izplačal na račun odpravnine 4 in pol milijona dinarjev.

Nato je prišlo do sporazuma med Guttmanni in Našičke, kjer je dr. Grgin dobil od Našičke 1.000.000 Din z besedami: »Gospoda iz Našičke, še 1.000.000 na mizo, preden vaš sprejemmo notri.« S tem je Našičko obdavič, kakor pravi, in izvel nanjo pritisk.

V nadaljnjem naštevajo obtožnica vse, kar je Grgin s svojo skupino prejel za poslovanje. Tako je dobil 50% akcij in je kot predstavnik podjetja dosegel ukinitve sekvestra.

Kasneje je dobil provizijo 5.000.000 Din, ker je pritiskal na grofa Mailatha, da bi prišel do preduja posestva za 61.166.666 Din.

Na razpravi je dr. Grgin trdil, da je to delal zato, da bi se fin. okrepil in da bi mogel za- doščati svojim obvezam.

Med tem je prišlo do sporazuma 18. novem- bra 1922. leta, po katerem naj bi dr. Grgin pre- jel po 100 švicarskih frankov na jutro zemlje kot provizijo, in sicer od onega, ki bi vele- posestvo kupil. Grginu se je posrečilo, da je izposloval načelno rešitev o nacionalizaciji, bilo pa je v odloku zahtevano, da mora podjetje biti nacionalno. In tako je nastala Podravina, ki jo je kupila firma Guttmann in 5.579 jutro gozda, ki ga je kupila tvrdka Našička. Grgin je osebnostno dobil znesek 1.002.160 švicarskih fran- kov in se mu na račun te vsote izplačnje še danes.

Leta 1926. je Grgin izstopil iz Podravine in prodal Hrvatski Eskomptni banki svoje akcije za 3 do 4 milijone dinarjev, razen tega še 900 jutro zemlje z dvorcem v Dol. Miholju ter to- varno sladkorna v Janjevihi.

Državni tožilec obširno analizira paragrafe o lažnem bankrotu. Podla stanje imovine ob- toženega Grgina, čegar aktive znašajo 3.000.000, pasiva pa 19.000.000.

Kje je 6.000.000? vprašuje drž. tožilec, ki jih je Grgin prejel od Našičke in barona Guttmann- na kot nagrado za nacionalizacijo Podravine? Kje je 5.000.000, ki jih je prejel na račun pro- vizije za sečno dovoljenje v gozdu v Podravini? Teh zneskov ni, a Jugoslovanska banka še ved- no zahteva 7 in pol milijona dinarjev. Posebno je na račun jamstva obtoženega Grgina za Jo- vanovića zmanjkalo 2 in pol milijona dinarjev, poleg tega pa manjka še 8.000.000 Din iz osta- lih terjatev. Kam je izginilo 11.600.000 Din za provizije in honorarje? Ta odgovor nam je ostal obtoženi dolžan. Na razpravi je ugotovlje- no, da je obtoženi Grgin dopustil, da se s pro- vizijo v švicarskih frankih plačata Jugoslov- ska Udružena banka in bratje Schlesinger, to- da to se je zgodilo na škodo drugih upnikov. Neresnična je trditev, da je dr. Grgina upro- pastila Beograjska zadruga. Nato je govoril drž.

tožilec o dolgu obtoženega dr. Grgina Beograjski zadrugi, ki znaša še vedno nad 4.000.000 Din.

Živanovičeva ocena

Državni tožilec ugotavlja, da se je obtoženi Živanović sporazumeval s Schlesingerjem in to- variši glede ocenitve gozdov. Za dokaz služi provizijsko pismo, izdano na ime dr. Araničke- ga, ki ga je Živanović zahteval, preden je odšel na teren. Določili so honorar 1 in pol odstotka za dr. Araničkega. Iz drugega provizijskega pisma, ki ga je podpisal Sohr, je razvidno, da bi moral dr. Aranički dobiti honorar v znesku 1.000.000 Din.

Obtoženi Živanović je na razpravi trdil, da je bilo provizijsko pismo sestavljeno zato, da bi našli advokata, ki naj bi služil za kontrolo in vzdrževal zveze med posameznimi ljudmi. Provizija bi mu bila nagrada, ker bi moral se- stavljati pogodbe in vse, kar bi bilo treba, ako bi prišlo do nakupa. Schlesinger pa trdi čisto nasprotno od onega, kar je izjavljal v pre- iskavi, češ da je to pismo sestavljeno za ne- kega advokata, ki bo opravljal propagando in sklepal pogodbe. Smatral je, da bo Živanović gotovo nekaj dobil od tega, ker je priporočil Araničkega, toda Sohr in ostali so bili vsi iste- ga mnenja, da nočejo imeti posla z Živanovi- čem, ampak samo z dr. Araničkim.

Nadalje drž. tožilec navaja, kako je Živano- vič prosil, da se s pomočjo Sohra doseže, da komisijna ocena ne bo nižja od 70.000.000 Din. Iz vsega tega se sklepa, da je obtoženev svoj elaborat vedoma napravil lažnivo in neresnično in vse to zaradi milijona dinarjev, na račun katerega je že vnaprej dobil 400.000. Da je bil ta milijon res namenjen Živanoviću, je najbolj- ši dokaz v zaslišanju Araničkega samega. Krivda Viktorja Guttmanna je dokazana, ker je bil on vnaprej sporazumen glede načrta, ki bi naj vsem skupaj prišel koristiti. Vsi ob- toženci naj se tedaj proglase za krive.

Dr. Nikić in agrar

Nadaljni del obtožnice vsebuje obtožba proti dr. Nikiću, češ da je tekom leta 1930—33 kot član skupščinskega odbora za načrt zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih in v sporazu- mu z Adolfom Schlesingerjem, Sohrom, Czuzkom, Dožudićem, dr. Bratanićem, Lovri- čem in Spitzem od teh zahteval določene zne- ske, pa tudi s provizijskim pismom si izgovoril znesek 200.000, oziroma 400.000 Din, ako se ta predlog umakne z dnevnega reda v Narodni skupščini, v prvem slučaju pa, ako bo sprejel amandman § 7. Obtožnica ugotavlja, da je dr. Nikić dobil znesek 115.000 Din, da pomaga ve- leposestnikom in jih obvaruje pred razlastitvi- jo, kar se mu je do neke mere tudi posrečilo. Kot narodni poslanec je tedaj vede delal proti svojemu poklicu in je tako izvršil protizakonito dejanje.

V nadaljnjem navaja, da se iz zapiskov obto- ženega Schlesingerja lahko točno ugotovi, ko- liko je dr. Nikić prejel na račun advokatskega honorarja za agrar. Tu je razviden tudi hono- rar 240.000 Din, ki jih je Guttmann izplačal leta 1922. V celoti je koncern izplačal dr. Ni- kiću znesek 900.000 Din za agrar. Očividno je, da so se obtoženci med seboj domenili, kako bodo vodili obrambo, da se izmaknejo kazenski odgovornosti. Obtoženev Schlesinger je v pre- iskavi dejal, da je jeseni leta 1932. bila kon- ferenca v poslopju Našičke v Zagrebu. Te so se udeležili Sohr, Lovrić, Spitz, Dožudić in on. Tu so vsi pristali na izplačilo zahtevanih honorarjev, ker so ti honorarji pomenili zanje malenkost v primeri z dobičkom, ki bi ga ime- li, ako ne bi izšel zakon o gozdnem agrarju. Lovrić je njemu in tovarišem v Beogradu ob- priliki leta 1933. pokazal § 7. zakona o agrarju in jim govoril o močnih zvezah, ki zahtevajo do 500.000 Din za črtanje tega paragrafa.

Vincenzo Bellini

24. IX. 1835 — 24. IX. 1935

(Ob stoletnici smrti)

Bil je naslednik Rossinija na poprišču italijanske operne glasbe. Rojen je bil dne 1. nov. 1801. v Cataniji v Siciliji, umrl je po tridnevni bolezni komaj 33 let star v Puteau pri Parizu.

V glasbi se je izobrazil pri Tritti in Jin- garelliju na konservatoriju v Naplju, kjer je že leta 1825 debutiral s svojo opero »Adelson in Sabina. Nato je nastopil me- sto dirigenta v milanski »Scali«. Prvo slavo mu je prinesla opera »Pirat« (l. 1827), po- tem pa »La straniera«. Z obema je dosegel sijajne uspehe. Opera »La sonambula« je doživela svetoven uspeh, dasi je kritika grajala priprosto instrumentacijo in na- pake v formalni gradbi večjih stavkov. Pod vplivom Donizetija je nadalje komponiral

opero »Norma«, ki pomeni višek v njego- vem opernem ustvarjanju. L. 1833 je Bellini obiskal Pariz in London, ki sta ga navdu- šeno sprejela. Njegov labudji spev je opera »Puritanci«, polna značilnosti in močnih harmonij. Da se Bellinijeve opere danes redko izvajajo in so zašle v pozabnost, bo pač največ krivo to, ker je od pevk-prima- donov preveč zahteval napora. Omiljeni skla- datelj je bil fin dobrotljiv človek, ki ni imel osebnih nasprotnikov in nevoščljivcev, pač pa mnogo čestilcev. Njegov pepel so l. 1902 prenesli iz Puteaua v Catanio, kjer so se vršile ob stoletnici njegovega rojstva velike svečanosti.

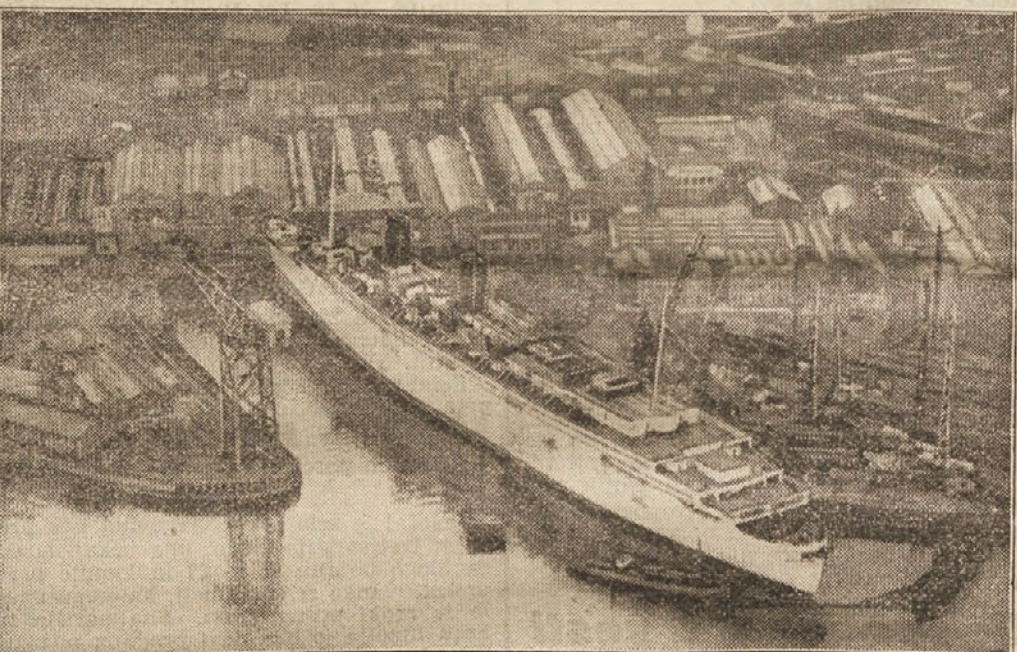
Poleg Rossinija, Donizetija in Verdia pa zavzema tudi Bellini častno mesto v zg- odovini italijanske operne glasbe. Z. P.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

V Bruslju so se zbrale lepote iz vsega sveta. Tekmujejo za naslov najlepše žene na svetu. Od leve na desno vidimo kraljice v lepoti iz Francije, Jugoslavije, Haiti, Egipta, Avstrije, Španije in Romunije.

Največji parnik sveta bo angleški orjaški parnik »Queen Mary«. Na sliki ga vidimo v ladje- delnici v Clydebanku. Tretji dimnik še manjka. Načrte parnika so spremenili in parnik še povečali, tako da bo prekašal po velikosti orjaški francoski parnik »Normandie«.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

»Ah, gospod,« je brž vzkliknila, »že dolgo sem prestrašena. Ni več tak, kot bi moral biti. Nekaj se v njem pripravlja. Gospod major je bil v zadnjem času zelo nemiren. Ali niste nič opazili? Toda jaz si mislim,« je govorila naglo, »da se mu malo meša. Ali ni govoril z vami včasih nekam zmedeno?« Časlavský je zmignil z rameni. »Seveda,« je nadaljevala gospo- dinja, »vi imate druge skrbi, ne morete tega opaziti. Ampak jaz tukaj... Lahko rečem, da mi v zadnjem času ni privoščil miru.«

»Odkdaj?« je nehote vprašal.

»Odkar se je vrnil z dežele.«

»Z dežele!« je rekel iz globine. »In kaj je na njem posebnega?«

»Vse. Je ves izpremenjen. Hodi, nekaj si mrmra in človeka ne vidi. Res, večkrat sem prišla k njemu in on je sedel pri mizi kakor Lotova žena (ta je vendar stala, jo je popravil Časlavský v duhu), bil je gluhi in slep ter zrl na sklepe svoje roke.«

»No,« je pripomnil Časlavský, »in kaj je videl na njih? Sicer pa — ne pritožujte se, to je vendar idea- len podnajemnik.«

»Govorili bi drugače, če bi videli, kaj počenja ponoči,« je vzkliknila razdraženo. »Ne pripovedujem tega, da bi se pritoževala. Nasprotno, imam z njim sočutje. Toda gre za to, ker presega to že vse meje. Pomislite: dokler je v hiši živo, je tih kakor miš

(kakor podgana, jo je popravil v duhu); toda komaj hiša utihne, pride njegov čas. Vstane in začne begati sem in tja, brez konca in pravilno kakor ura in nekaj godrnja.« Pomolčala je in Časlavský je vprašal: »To je vse?« Gospodinja je rekla z očitkom: »Vam to ne zadostuje?« Časlavský je rekel nehote: »Morda...« Vstala je pred njim slika. Spomnil se je na tiste bele miši, miši s koralnimi očmi v izložbi malostranskega ptičarja, ki so begale sem in tja, sem in tja do bla- znosti. Pomnožil je primerno njih razsežnosti, na- pravil iz njih veliko človeško podgano, ki pa ni imela oči iz koral, temveč majhne, sivozelene, hudobne in blazne.

»Morda? Gotovo,« je nadaljevala gospodinja. »Ena taka noč bi človeka zdelala. Toda koliko jih je bilo!... Odkar se je vrnil s potovanja, so bile vse noči take. Cel rožni venec, in človek ne ve, kdaj in kakšen bo konec.«

Časlavský je bil ves zavzet: »Vsak dan! In vso noč!«

Gospodinja je pritrdila. »Vso noč. Šele proti jutru, ko se začne daniti, ga to mine. Kaj pa vem. Menda ne more več, tega ne bi vzdržala niti tovarna živina.«

»Zaspi?«

»Morda. Ne vem. Jaz — jaz se bojim k njemu. Je vse tiho. Toda ko prinesem zajtrk,« sedi že pri mizi. Morda položi le glavo v dlani in malo zadremi.«

»No, to že tako spada k radostim gospodinje,« je rekel Časlavský. Odpel si je kožuh, ker mu je bilo vroče. Moral je še rešiti vprašanje, kaj bi bilo storiti. Prav za prav je že vedel. Nesmisel je bil, da je to samo zasebno. Letzova stvar. Ni bilo zasebnega Letza, bil je človeški morski prašiček, na katerem je navi-

dežno nedolžno napravil nevaren poskus. Zdaj je moral nositi posledice, če ni hotel izgubiti pravice do dostojnega človeka. Njegov duševni organizem je bil žilav in vse v njem je bilo zmerom urejeno. Točno in čisto. Sicer pa je mogla vznikniti le tako višja pra- vica, razen one nagonske, ki si jo je lastil do Ber- narda Astenburga. Ni mogel eksistirati izven dobrega in zlega, mogel je iti bodisi z dobrim, bodisi z zlom in, ker je čutil odpor proti zlu, je moral iti nehoti z dobrim. Moral se je zavzeti za tega zoprnega člo- veka, kakor da je njegova pestunja. Ali njegova mati. Mora plačevati reparacijo. (Toda Bernard Astenburg tudi plačuje reparacije, mu je šinilo v glavo. Saj se je dobrovoljno ovadil! Da, toda to se je nanašalo samo na njegov glavni zločin. V tej zadevi Astenburg ni bil pripravljen, plačevati reparacije. Usoda mu je k temu vendar dala tako priložnost takrat v tisti italijanski vinarni, toda ta morilec se je izognil.)

»Iz vsega sledi,« je rekel gospodinji, »da gospod major ni pri pravi pameti?« Gospodinja mu je brž pritrdila. Časlavský je izrekel sodbo samemu sebi: »Spravim ga nekam, da bo imel mir, in ostane tam, dokler ne ozdravi. Upam, da pojde to po dobrem. Če ne, se nađejam, da mi boste pomagali.«

»Rada. Toda kako?«

»Pričevanje naju dveh bi zadostovalo, da bi ga oblast spravila tja, kamor bi se mu ne hotelo po dobrem. Nasilje v njegovo korist. Razumete?« Gospo- dinja je razumela. »Tudi sama sem že premišljevala, ali naj ne javim tega policiji.« Časlavský je pritrdil: »Prav, toda upam, da opravi brez nje.« Minuto je premišljal. »Nadloge današnje noči vas seveda ne morem rešiti. Čakal bi tukaj nanj, toda noč ni pri- merna za take namene. Ustavim se tu zgodaj zjutraj in upam, da ne boste imeli potem več skrbi.«